

7.1. ADMINISTRATIVE ANNEXES

For 4.1. Description of the management system

4.1.1. Photo of Nagykőrös office (Tibor Vincze)



4.1.13. Photo on the visit of the monitor on 16-17.07.2014



4.1.14. Photo on the visit of the EC and monitor on 15.04.2015 (Pál Kézdy)



7.2 TECHNICAL ANNEXES

For 5.1 Technical progress

5.1.1_A1 – Preparation of forest habitat management

5.1.1.-1. Forest management plan example

Helység: **5592 Dabas** Típus: **43** Réteg: **H** Úgyviszony: **XIV-G027/3575/2013** Ország: **HU**
 Gazdálkodó: **1405 Táborfalvi Erdészet**
 Részecske: **Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága** Erdőterület, fafaj: **Pusztavacsi**
 Régió: **22,23** ha Erdészeti Lap: **Duna-Tisza közti hátság**
 Erdőgazdálkodási terv: **na** Natura 2000: **Része a hálózatnak**
 Képzési és képzés: **na** Védett terület: **HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt.**
 Erdészeti rendeltetés: **Honvédelmi** Termesztársaság: **Származék erdő**
 További rendeltetések: **Talajvédelmi** Üzem mód: **Átalakító**
 Felhasználás: **Részleges korlátozás**
 Védelem: **Nem védett terület**
 Erdőterület típusa: **2003**
 Termőhely típusa: **ESZTY-IDŐSZ-TR-KMÉ-V**
 Záródás módja: **Megfelelő, zárt**

Év	Számlék	Faj neve	Eredet	Elegy arány (%)	Elegy módja	Fajkor (év)	Átlag mag. (m)	Átlag átm. (cm)	Fló	Záródás (m)	Korlat (m/ha)*	Erdő növekedés (m³/ha/év)*	Felület (m²/ha)	Erdőterület mértéke
1	Felső	Magyar kőris	M	78	FF	60	19	27	4	70	14,8	3,5	153	EK
2	Felső	Fehér nyár	SG	11	CS	60	19	32	5	70	2,7	0,2	26	EK
3	Felső	Fekete nyár	SG	5	CS	60	24	38	4	70	1,5	0,1	17	EK
4	Felső	Kocsányos tölgy	M	3	SZ	60	17	33	4	70	0,5	0,1	5	EK
5	Felső	Zöld juhar	ST	3	SZ	60	12	12	6	70	0,5	0,1	4	EK
Összesen											20,0	4,0	205	

Egyéb fajok a részletben:

FAKITERVELESI TERV

Sorszám	Faj neve	Végleges érteklési kor	Sűrűség: 2 Érintet. (ha): H. mód: NFGY	Sűrűség: 2 Érintet. (ha): H. mód: ET	Sűrűség: 2 Érintet. (ha): H. mód: ET
		Érték (%)	m²/terület*	Érték (%)	m²/terület*
1	MAK	100	10	340	0
2	FRNY	100	10	58	0
3	FTNY	100	10	38	0
4	KST	100	0	0	0
5	ZJ	100	10	9	100
Összesen			445	89	

ERDŐSÍTÉSI TERV

Terület (ha):
 Jellemző:
 I. vált. mód:
 Erdősítés célállománya:
 Erdősítés elegytípusa:
 II. vált. mód:
 Erdősítés célállománya:
 Erdősítés elegytípusa:
 Választott:

Erdőazonosító: **Dabas 43 H**

Környezeti év: **2013**

MEGJEGYZÉSEK ÉS TERVEZÉSEK RÉSZLETEZÉSE:

RÉSZLETSSZINTŰ ELŐÍRÁSOK: Természetvédelem részéről: Natura 2000 jelölő faj: 91F0; Natura 2000 jelölő faj: Cucujus cinnaberinus (1-50 db); fahasználati munkák fagyott talajon végezhetők
MEGJEGYZÉSEK: Cserjék: EGG, KÖK, FA, MAK, VGY, HSZE, FBD, KT. Természetvédelem részéről: Álló és fekvő holt fát, minimum 5 m²/ha mértékben kívánatos megőrizni, jelölő élőhely, képernyős laprét foltok a részletben; védett faj: Iris sibirica (1-50 db), Magascolia maculata (1-50 db), Oryctes nasicornis (1-50 db), Protactia affinis (1-50 db), Veratrum album (1-50 db) – LIFE+ pályázattal érintett terület – invazív fajok eltávolítása

Készült az Országos Erdőgazdálkodási Adattárban

*-ról jelöltek közzétett adatok

Nyomtatás ideje: **2013.03.20.**

5.1.1.-1. Forest management plan example (2)

Helység: **5597 Táborfalva** Tag: **10** Részlet: **H** Ügyszám: **XIV-G027/3575/2013** Oldal:

Gazdálkodó: **1405 Táborfalvi Erdészet**

Illetékes: **Pest Megyei Körmányhivatal Erdészeti Igazgatósága** Erdőtervezési körzete: **Pusztavacsi**

Részlet területe: **2,07** ha Erdészből táj: **Duna-Tisza közti hátság**

Érdéki végrehajtás ter.: ha Natura 2000: **Része a hálózatnak**

Kötelezettség területe: ha Vadgazdálkodási egység: **Órkény-Tábor Vt.**

Elődleges rendeltetés: **Honvédelmi** Természetvédelem: **Kultúrerdő**

További rendeltetések: **Talajvédelmi** Üzem mód: **Vágásos**

Natura 2000 Gazdálkodás korlátozása: **Részleges korlátozás**

Tengerszint fel. mag.: **150 m alatti, nem ártéri** Védettség foka: **Nem védett terület**

Fekvés: **Nem ártéri sík** Erdőszervetum típusa:

Domborzat: **Hegy-, domb-, buckatető, hegyhát, gerinc** Keletkezés:

Lejtés: **2,5-5°** Utolsó használat éve: **2006**

Termőhelytípus-változat: **ESZTY-TVFLN-HH-SE-H** Utolsó használat módja: **Egészségügyi fakitermelés**

Záródás módosítása: **Természetes záródáshiány**

ÁLLOMÁNYLEÍRÁS

Idő	Szintek	Fajaj neve	Eredet	Elegy arány (%)	Elegy módja	Átlag kor (év)	Átlag mag. (m)	Átlag átm. (cm)	Pro	Záródás (%)	Korlap (m ² /ha)*	Folyó-növekedés (m ³ /ha/év)**	Fakészlet (m ³ /ha)*	Felvétele módja
1	Felső	Akác	SG	100	FF	35	8	10	6	55	7,6	0,9	42	FT
Összesen											7,6	0,9	42	

Egyéb fajok a részletben: **FTNY**

FAKITERMELÉSI TERV

Sorszám	Fajaj jele	vágás- érettségi kor	Sürg.: Érint.t.(ha): H. mód: Érték (%)	1 2,07 TRV m ³ /ér.ter.*	Sürg.: Érint.t.(ha): H. mód: Érték (%)	Sürg.: Érint.t.(ha): H. mód: Érték (%)	m ³ /ér.ter.*
1	A	40	100	87			
Összesen							87

ERDŐSÍTÉSI TERV

Terület (ha):	2,07
Jelleg:	TRVF
1. vált. mód:	MEST
Erdősítés célállománya:	HNY
Erdősítés elegyfajai:	
2. vált. mód:	MEST
Erdősítés célállománya:	HNY-EL
Erdősítés elegyfajai:	
Választott:	

Hőző azonosító: **Táborfalva 10 H**

Korosítás éve: **2012**

MEGJEGYZÉSEK ÉS TERVELŐÍRÁSOK RÉSZLETEZÉSE:

MEGJEGYZÉSEK: cserje: FA, EGG, KOK, SBO változatos méretek 4m/4cm - 15m/24cm falopások következtében az állomány átlagkora kisebb lett - 5 évvel csökkenttem Szerkezetátalakítás. Természetvédelem részéről. LIFE+ pályazattal támogatott terület -- özönnyövény visszaszorítás

5.1.2_A2 – Preparation of water supply regulation

5.1.2.-2. Photo on a field_negotiation on the water retention on the SR (27.10.2014)



5.1.2.-13. Photo on a field_negotiation on the water retention in Dabas NCA (28.10.2014)



5.1.3_A3 – Munition treatment planning

5.1.3.-1.,2. Photo on a munition and munition searching



5.1.4._B1- Land purchase in the administrative area of Dabas

5.1.4.-1. Map of the planned land purchase by Dabas Turjános NCA



5.1.4.-2. Photo on the purchased land (10.2011, Annamária Csóka)



5.1.4.-7. Land registry sheet on Dabas 0946/15 plot number

Dabasi Járási Hivatal Járási Földhivatala
Dabas 2372 Dabas, Bartók Béla u. 52. Pf. 21.

Oldal: 1/1

Munkapéldány - Szemle másolat

Határozat szám: 30006/5223/2014

Csak belső használatra!

2014.12.15

DABAS

Szektor: 16

Külterület 0946/15 helyrajzi szám

		I R É S Z			
1. Az ingatlan adatai: alrészlet adatok művelési ág/kivett megnevezés/		min.o	terület ha m2	kat.t.jöv. k.fill.	alosztály ter. kat.jöv ha m2 k.fill
. legelő		4	5.4481	20.65	
		5			5644 3.56 4.8837 17.09
2. bejegyző határozat: 41184/2007.08.14 Védett terület					
		II R É S Z			
4. tulajdoni hányad: 1/1 bejegyző határozat, érkezési idő: 38771/2012.06.07 jogcím: adásvétel jogállás: tulajdonos név: MAGYAR ÁLLAM cím: - A tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet útján gyakorolja.					
5. hányad: 1/1 bejegyző határozat, érkezési idő: 38771/2012.06.07 jogcím: adásvétel jogállás: vagyonkezelő név: DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG cím: ESZTERGOM Strázsa-hegy					
		III R É S Z			
1. bejegyző határozat, érkezési idő: 41184/2007.08.14 Önálló szöveges bejegyzés a 0946/10, 0884 hrsz-ú ingatlanok megosztásából alakult.					
2. bejegyző határozat, érkezési idő: 10263/3/2014/2013.12.23 Önálló szöveges bejegyzés a földrészlet művelési ága szántóról legelőre változott.					
TULAJDONILAP VÉGE					

5.1.4.-7. Land registry sheet on Dabas 0946/16 plot number

Dabasi Járási Hivatal Járási Földhivatala
Dabas 2372 Dabas, Bartók Béla u. 52. Pf 21.

Oldal: 1/1

Munkapéldány - Szemle másolat

Határozat szám: 30006/5224/2014

Csak belső használatra!

2014.12.15

DABAS

Szektor: 16

Külterület 0946/16 helyrajzi szám

Széljegy: 40327/2014 2014.09.11

Jogi jelleg törlése iránti kérelem, ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VIZÜGYI
FELÜGYELŐSÉG 1016 BUDAPEST Mészáros utca 58/a

I R É S Z

1. Az ingatlan adatai:

alrészlet adatok művelési ág/kivett megnevezés/	min.o	terület ha m2	kat.t.jöv. k.fill.	alosztály adatok ter. kat.jöv. ha m2 k.fill
a Kivett csatorna	0	3247	0.00	
b legelő	4	13.3272	78.04	11.2110 70.63
	5			2.1162 7.41
A földrészlet összes területe:		13.6519	78.04	

2. bejegyző határozat: 41184/2007.08.14
Védett terület

II R É S Z

3. tulajdoni hányad: 1/1

bejegyző határozat, érkezési idő: 38771/2012.06.07

jogcím: adásvétel

jogállás: tulajdonos

név: MAGYAR ÁLLAM

cím: -

A tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az agrárpolitikáért felelős miniszter a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet útján gyakorolja.

4. hányad: 1/1

bejegyző határozat, érkezési idő: 38771/2012.06.07

jogcím: adásvétel

jogállás: vagyonkezelő

név: DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

cím: ESZTERGOM Strázsa-hegy

III R É S Z

3. bejegyző határozat, érkezési idő: 41184/2007.08.14

Önálló szöveges bejegyzés a 0946/10, 0884 hrsz-ú ingatlanok megosztásából alakult.

4. bejegyző határozat, érkezési idő: 10263/3/2014/2013.12.23

Önálló szöveges bejegyzés a földrészlet -b alrészletének művelési ága szántóról legelőre változott.

TULAJDONILAP VÉGE

5.1.5._C1 – Control of invasive species in sand habitats

5.1.5.-1.,2 Photo on the trunk injection of tree of heaven and perished individuals (Gábor Kovács)



5.1.5.-3. Photo on perished tree of heaven individuals (Annamária Csóka)



5.1.5.-4.,5 Photo on the trunk injection of black locust and perished individuals (Gábor Kovács)



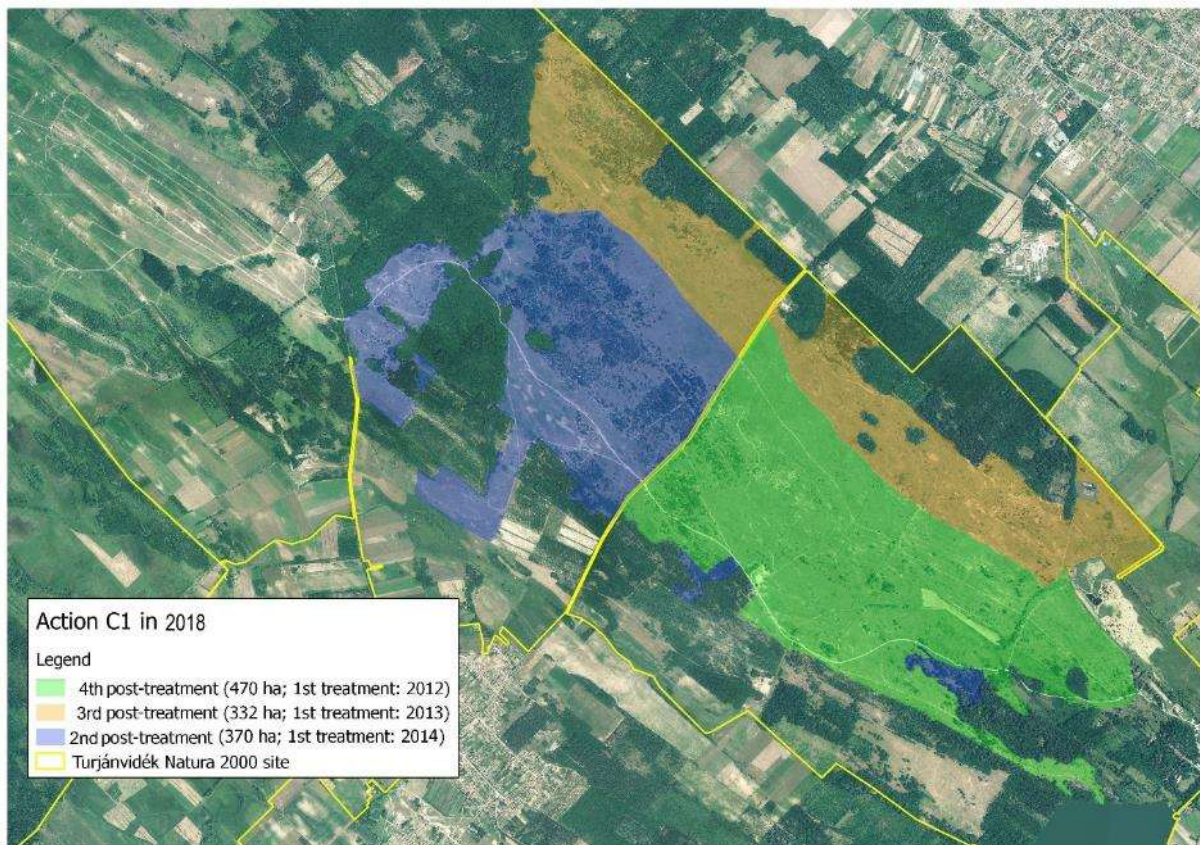
5.1.5.-6,7. Photo on shoot smearing of common milkweed and the result of first year treatment (Gábor Kovács, Annamária Csóka)



5.1.5.-8,9. Photo on the results of shoot smearing of common milkweed in the first and the second year (Gábor Kovács, Annamária Csóka)



5.1.5.10. map of Action C1 (György Verő, Annamária Csóka)



5.1.6._C2 - Restucturing non-indigenous forests into indigenous ones

5.1.6.-1.,2. Photo on logging of the pine plantation and transportation of branches (Gábor Kovács)



5.1.6.-3,4. Photo 5.1.6.-3., 4. Photo on transportation of wood chips and trunk cutting (Gábor Kovács)



5.1.6.-5,6. Photo on planting and fresh native plantation (Gábor Kovács)



5.1.6.-7, 8. Photos young native plantations (Annamária Csóka)



5.1.6.-9. Photo on manual hoeing of a plantation (Gábor Kovács)



5.1.6.-11., 17. Photo on native tree plantations (patch 2 and 8, 01.2019., Annamária Csóka)



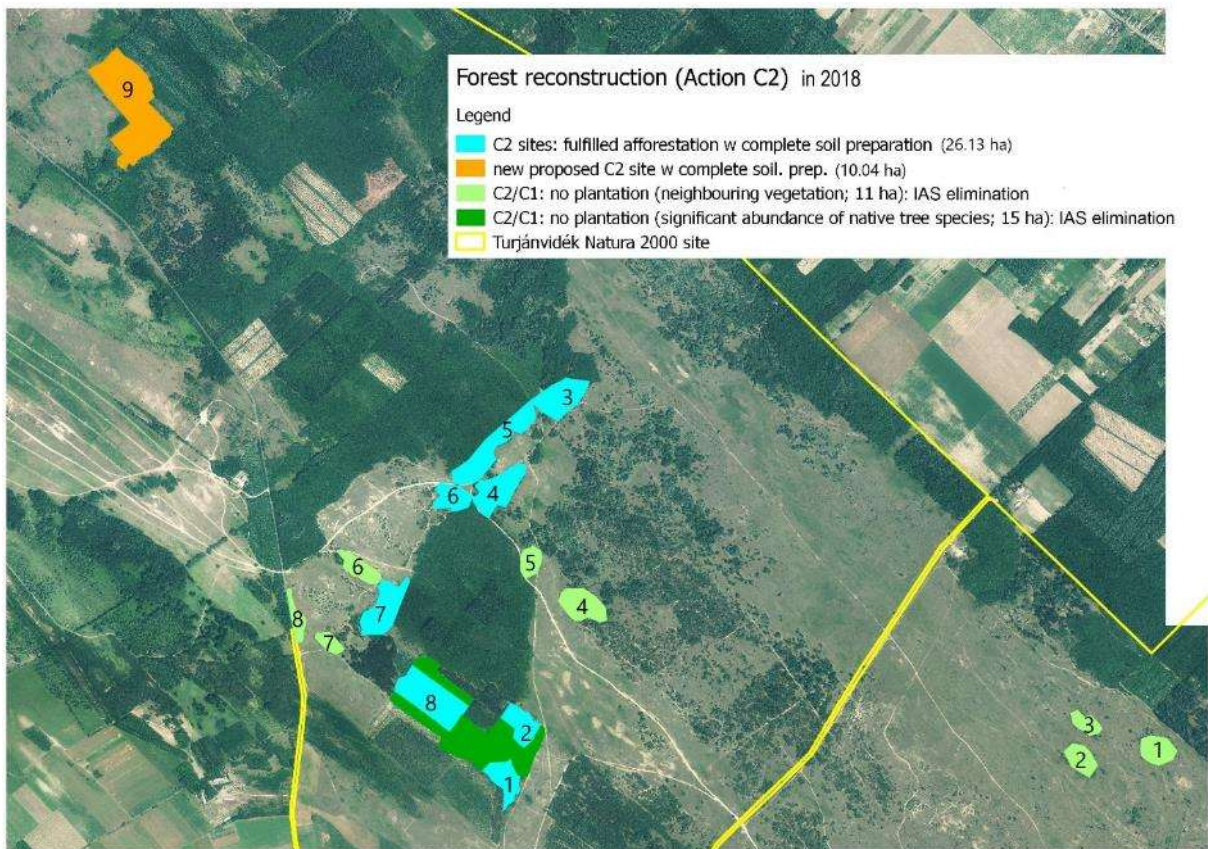
5.1.6.-21., 25. Photo on grassland transformations (patch 2 and 6, 2018.12., Annamária Csóka)



5.1.6.-29. Photo on collecting black poplar seeds (József Molnár)

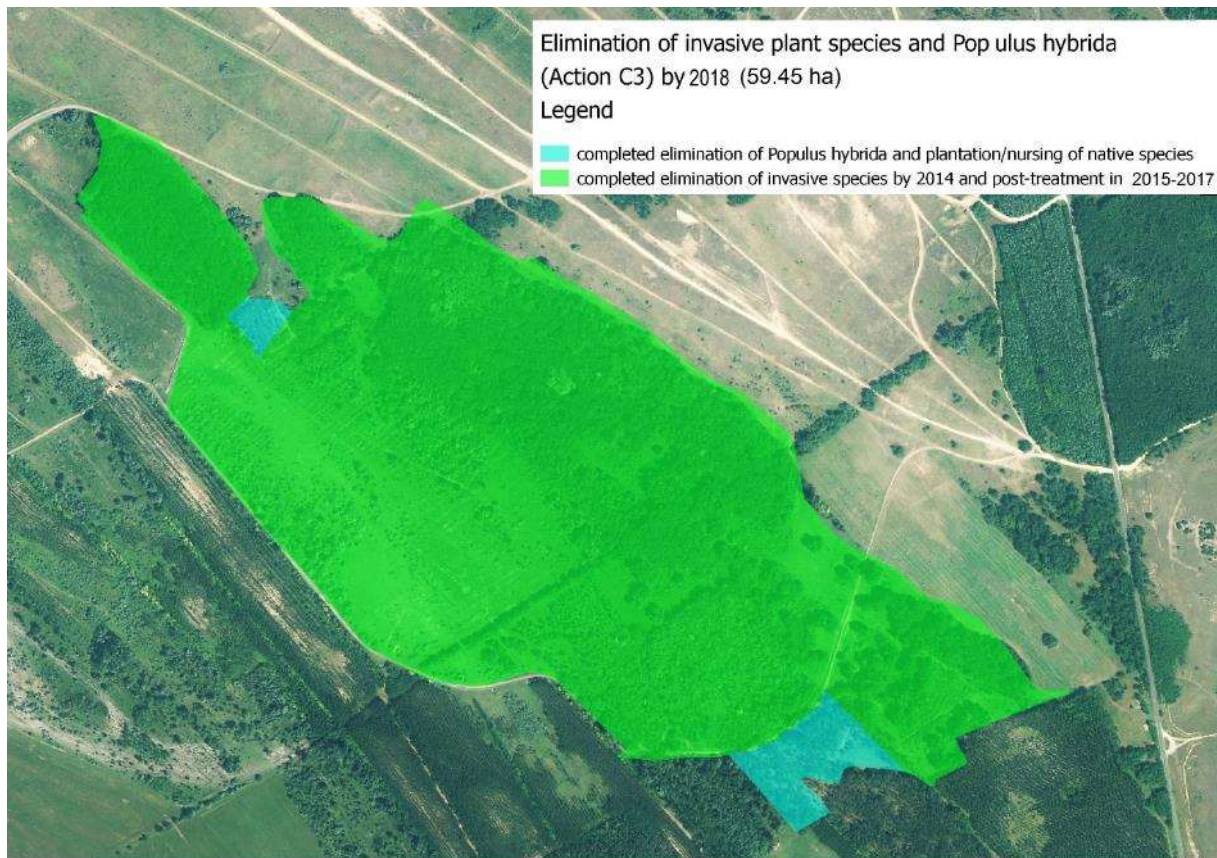


5.1.6.-30. Map of Action C2 (György Verő, Annamária Csóka)



5.1.7._C3 – Reconstruction of alder and ash gallery forests

5.1.7.1. Map of Action C3 (György Verő, Annamária Csóka)



5.1.7.-2,3 Photo on trunk smeared Russian Olive stand and removed hybrid poplar plantation (Annamária Csóka)

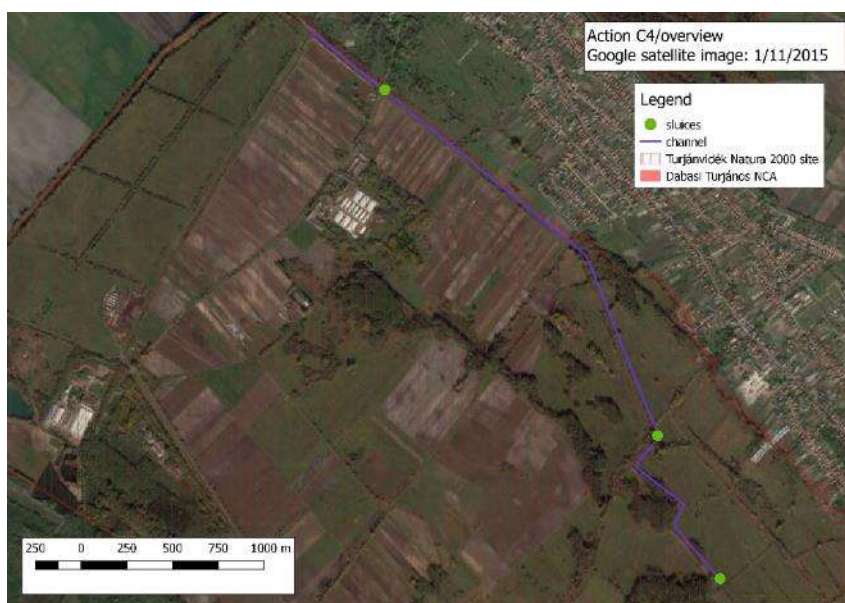


5.1.8._C4 – Water control and retention in the southern unit of 'Turjánvidék' Natura 2000 site

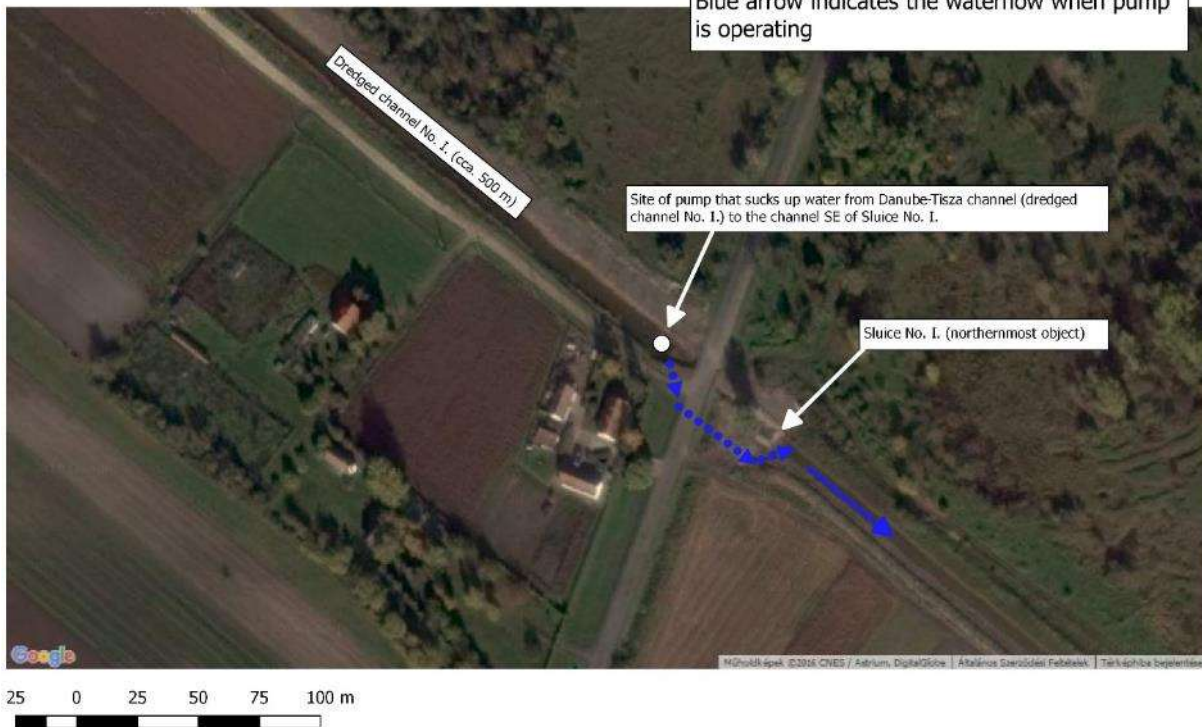
5.1.8.-1. Photos on the construction of water management objects in Dabas (György Verő)



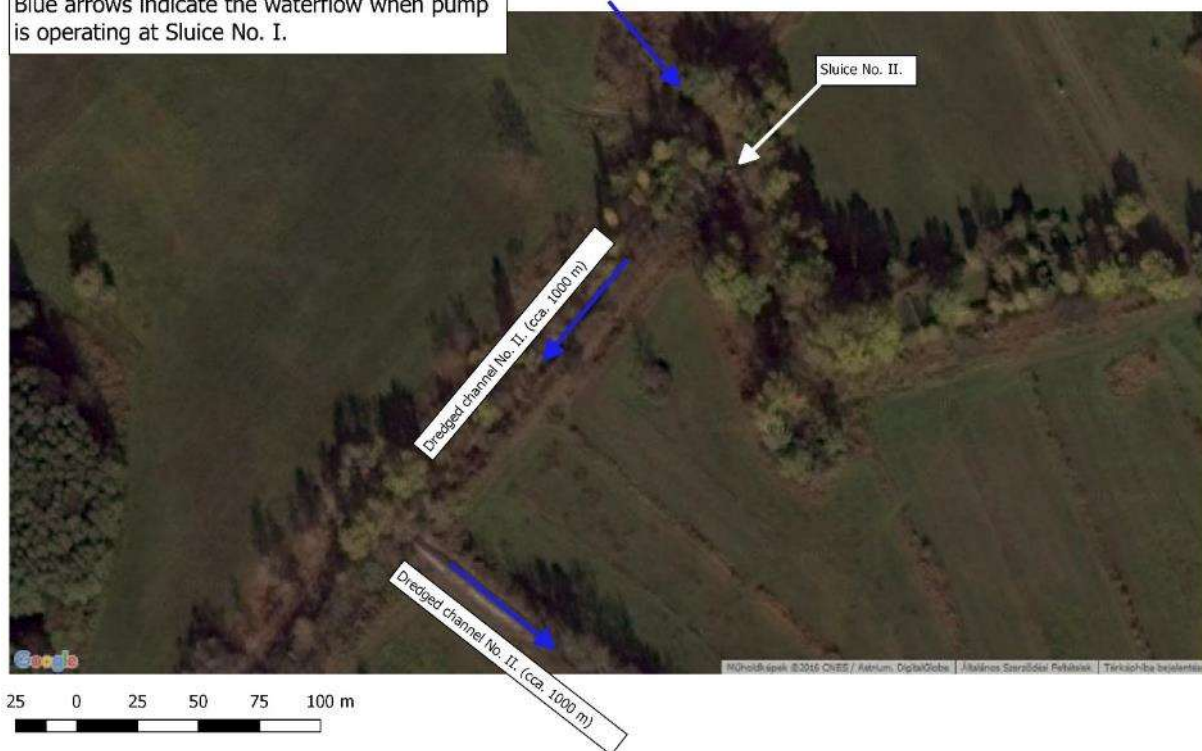
5.1.8.-3. Maps on the management objects of Dabas (György Verő)



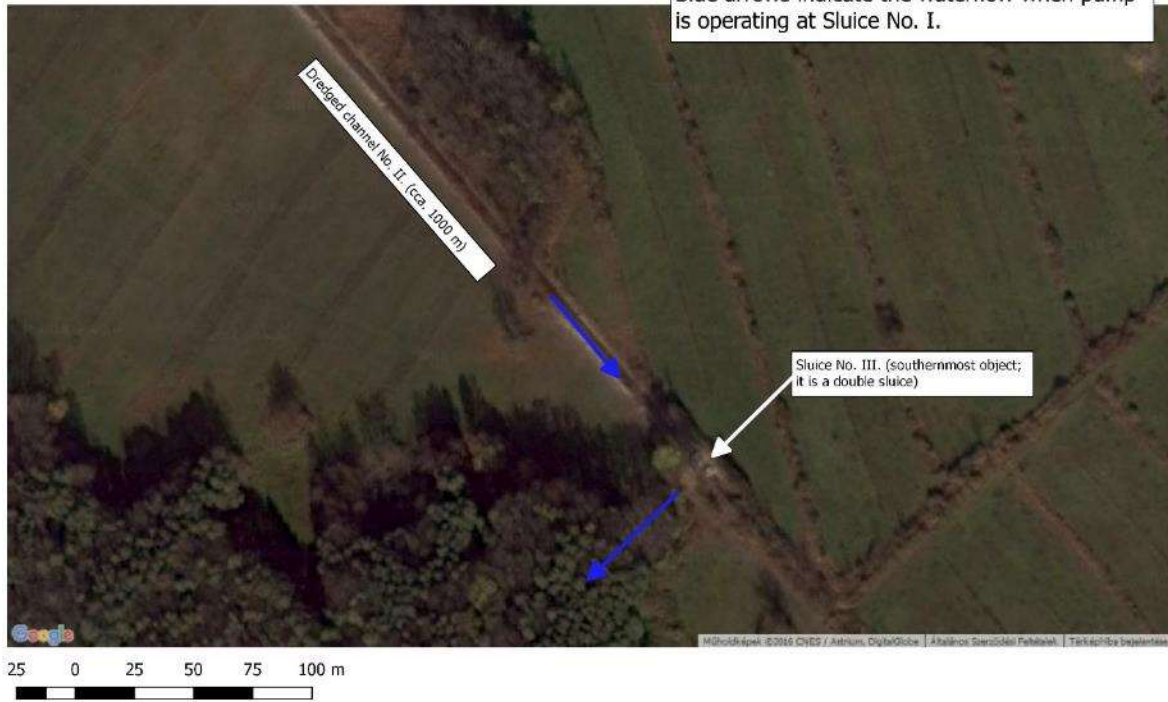
Action C4/a
Google satellite image: 1/11/2015
Blue arrow indicates the waterflow when pump is operating



Action C4/b
Google satellite image: 1/11/2015
Blue arrows indicate the waterflow when pump is operating at Sluice No. I.



Action C4/b
Google satellite image: 1/11/2015
Blue arrows indicate the waterflow when pump is operating at Sluice No. I.



5.1.8.-4. Photos on the water management objects of Dabas (No.1, 2, 3 and channel, Annamária Csóka)



5.1.8-6. Photos on water retention in Dabas (29.06.2018., 30.01.2019., Annamária Csóka)



5.1.8.-7 Photos on construction of water management objects in Táborfalva SR (Olivér Nagy)





5.1.8-9. Photos on water management objects of Táborfalva (reconstructed sluice, sluices with replaced culvert, objects with wooden planks, Annamária Csóka)





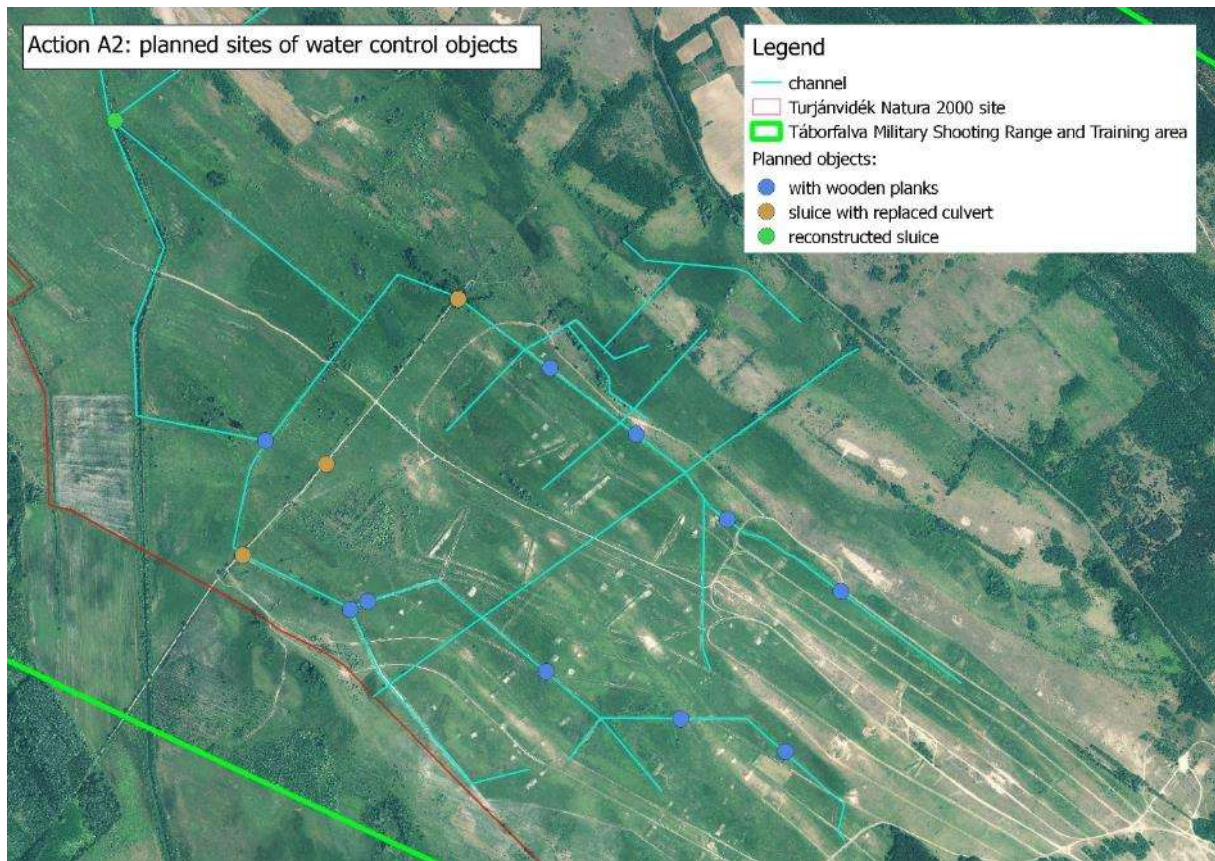
5.1.8.-11. Photos on water retention in Táborfalva SR (05.04.2018., 19.04.2018., 31.08.2018., Annamária Csóka)



5.1.8.-12 Photo on automatic water level measuring tool (Ármin Csipak)



5.1.8.-13. Map of Action C4 (György Verő)



5.1.9._C5 – Development of potential Hungarian Meadow Viper habitats with grazing

5.1.9.1. Photos of re-grassed ploughland of Dabas (Annamária Csóka)

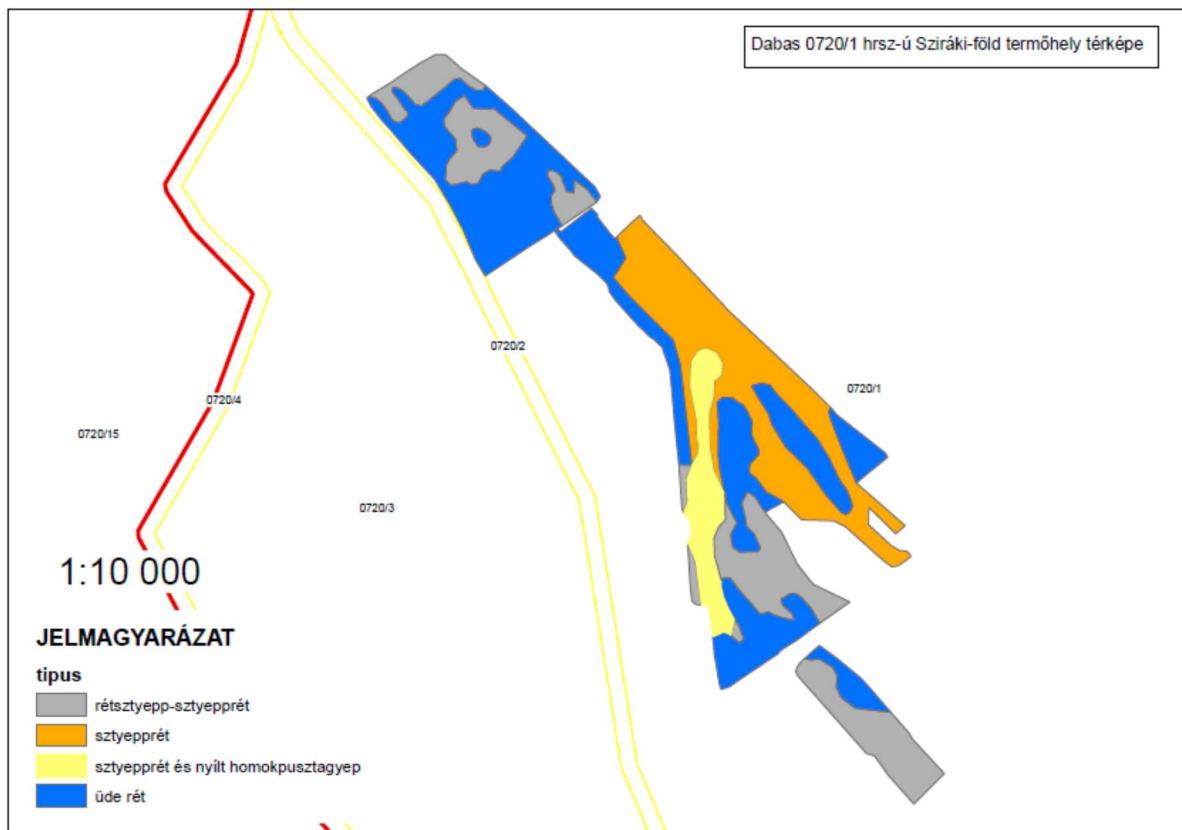


5.1.9.3. Photos re-grassing alfalfa field on SR (Annamária Csóka)



5.1.9.4. Complexity enhancement of alfalfa field (seed production ex situ, cleared seeds, plantation of seedlings, vegetation map)





5.1.9.7. Photos on grazing (György Verő, Annamária Csóka)

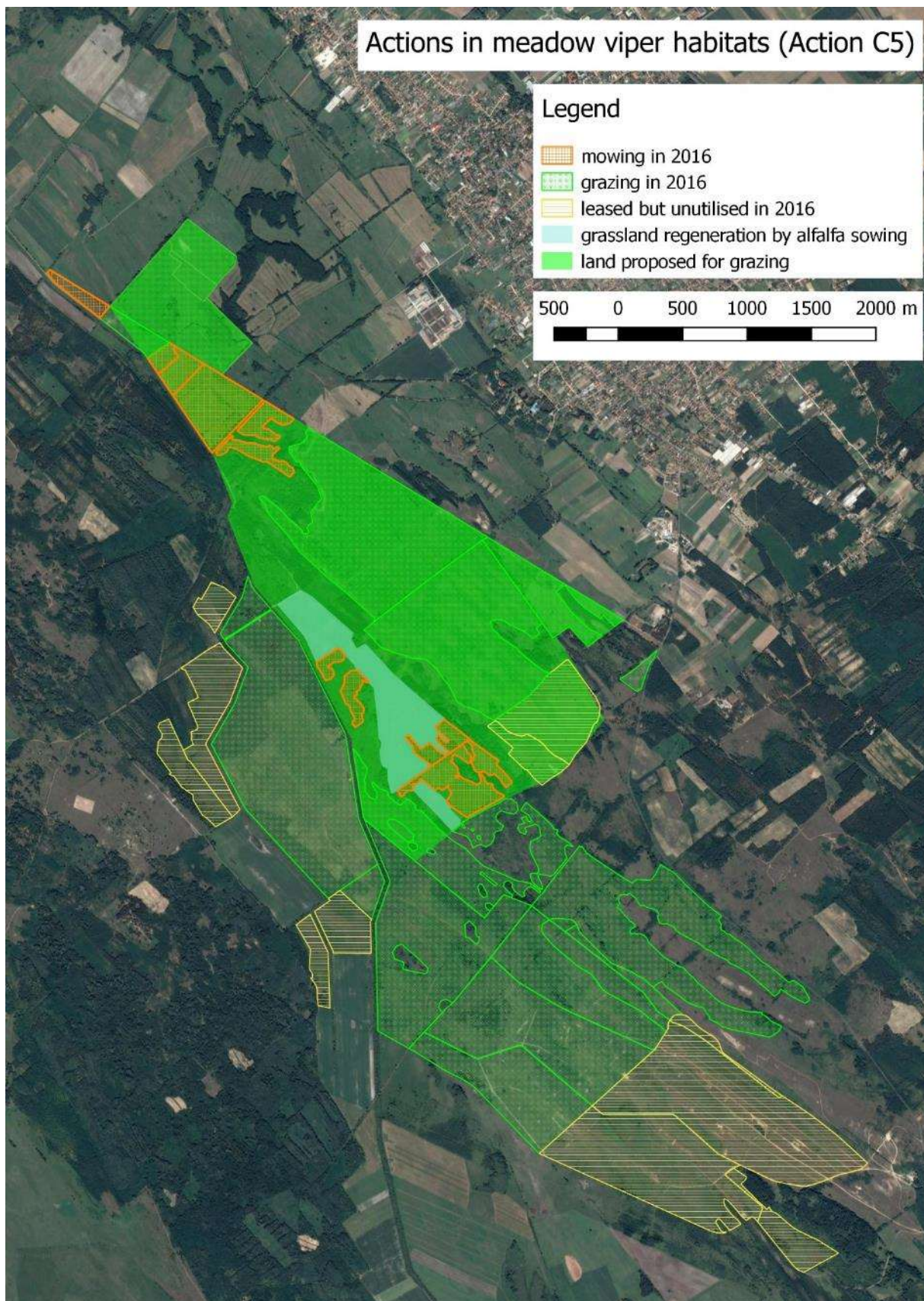




5.1.9.10. Photos on electric fence (Annamária Csóka)

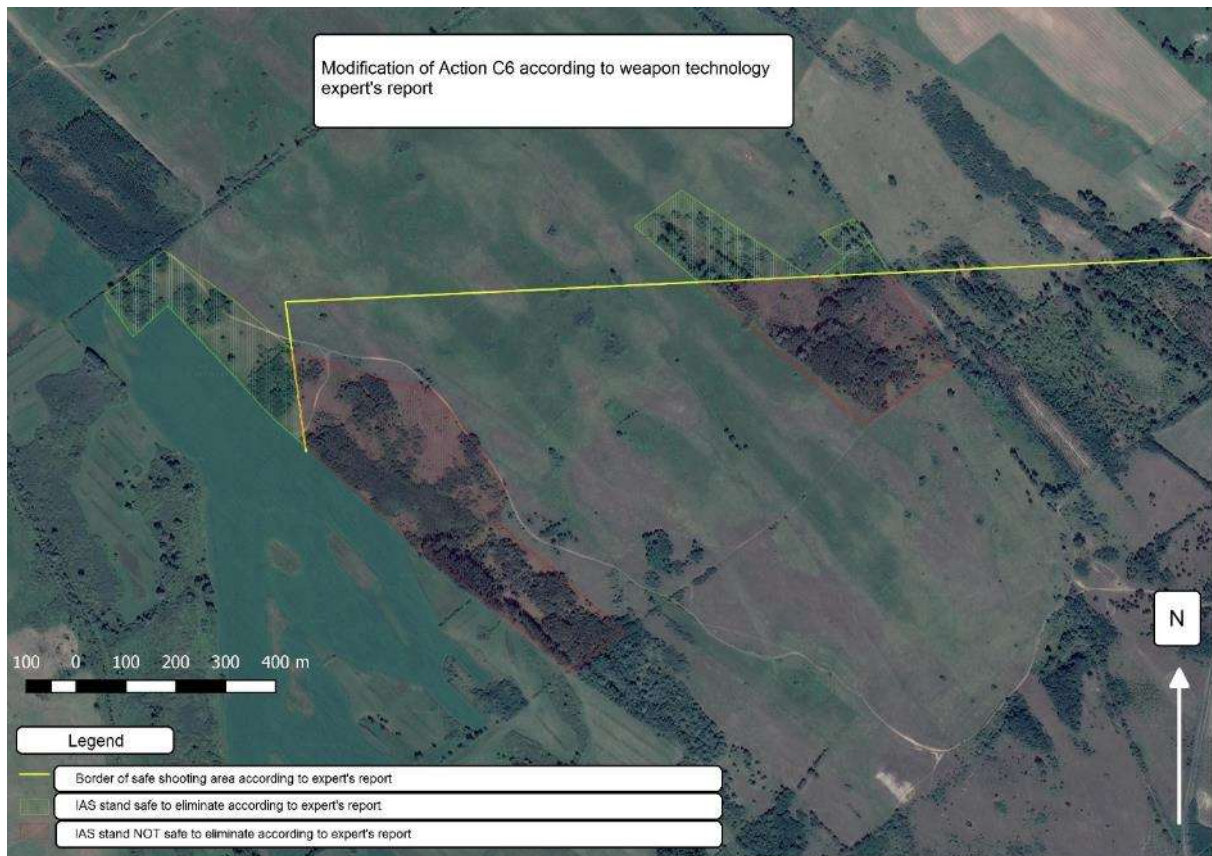


5.1.9.11. Map of Action C5 (György Verő)



5.1.10._C6 – Development of potential Viper habitats with transforming forests into meadows

5.1.10.-4. Map of Action C6 (György Verő, Annamária Csóka)



5.1.10.-5., 6. Photos of desert indigo and black locust control (Gábor Kovács)



5.1.10.-7., 8. Photos on invasive management (Gábor Kovács)



5.1.11._C7 – Information to the general public – Media work

5.1.11-1. Photos on crossing gates



5.1.11- 3.,4 Photos on preparatory works for planting and treated black locusts(Annamária Csóka, Gábor Kovács)



5.1.11.-5., 6. Photo on young plantation by the illegal sand pit (Gábor Kovács, Annamária Csóka)



5.1.11.-7. Photo on waste removal (Ármin Csipak)



5.1.12._C8 – Implementation of munition treatment

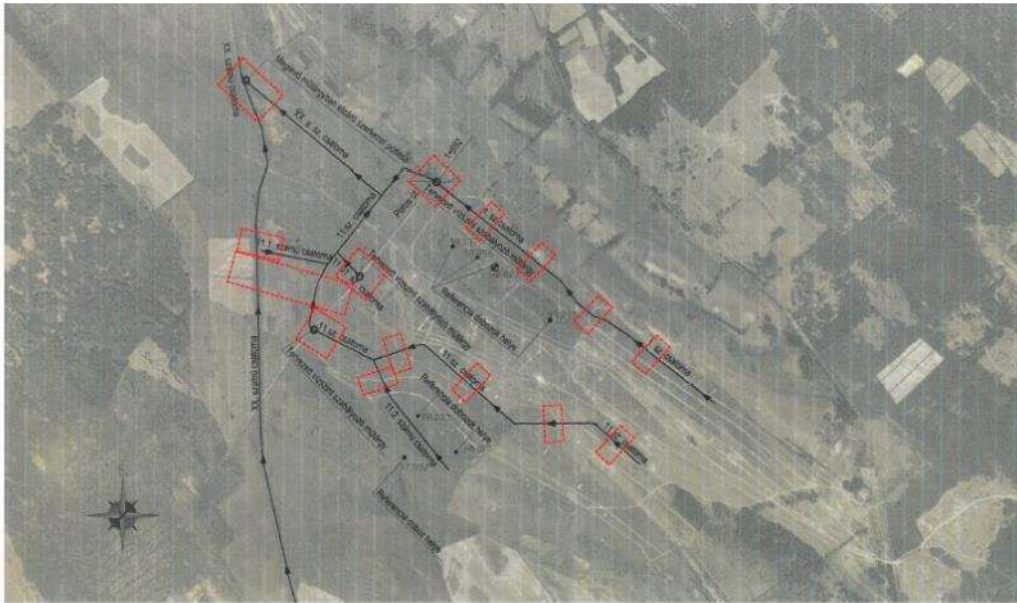
5.1.12.-1. Photo on intact ammunition (Gábor Kovács)



5.1.12.2. Photos on munition treatment (Eszter Forgács)

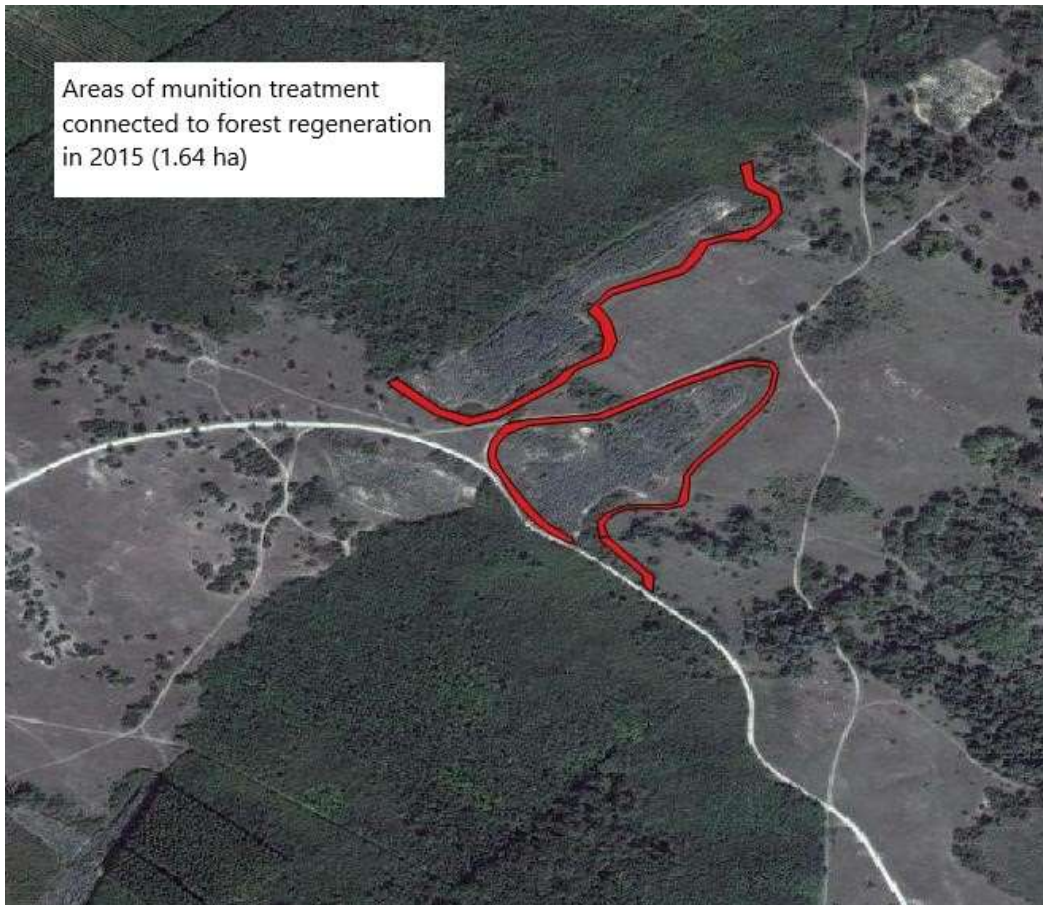


5.1.12.5. Map on munition treatment by water management objects (Nagy Olivér)



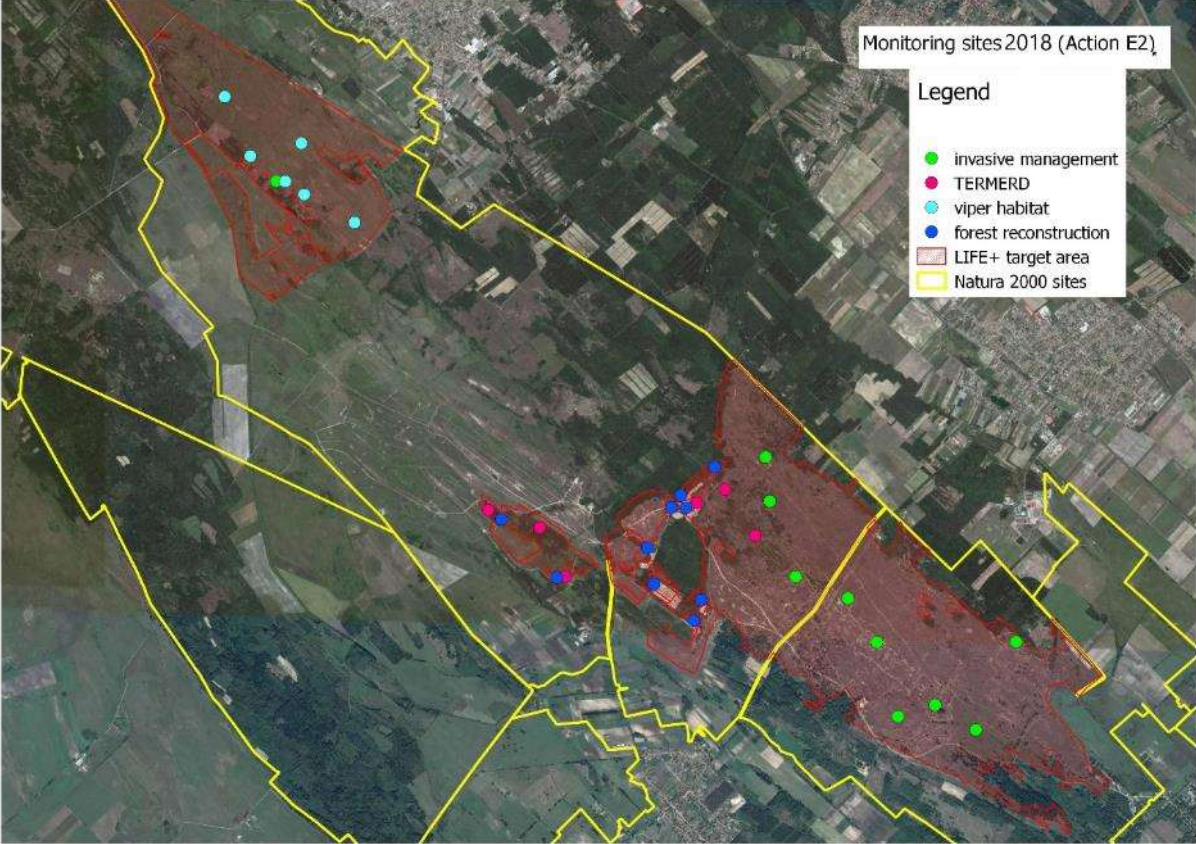
5.1.12. ACTION C.8: Implementation of munition treatment
Munition treatment areas in 2017 connected to water management objects (1.01 ha)

5.1.12.6. Map on munition treatment in forest regeneration (Molnár József)



5.1.13_E2 – Conservation management and communication monitoring

5.1.13.-1. Map of monitoring sites

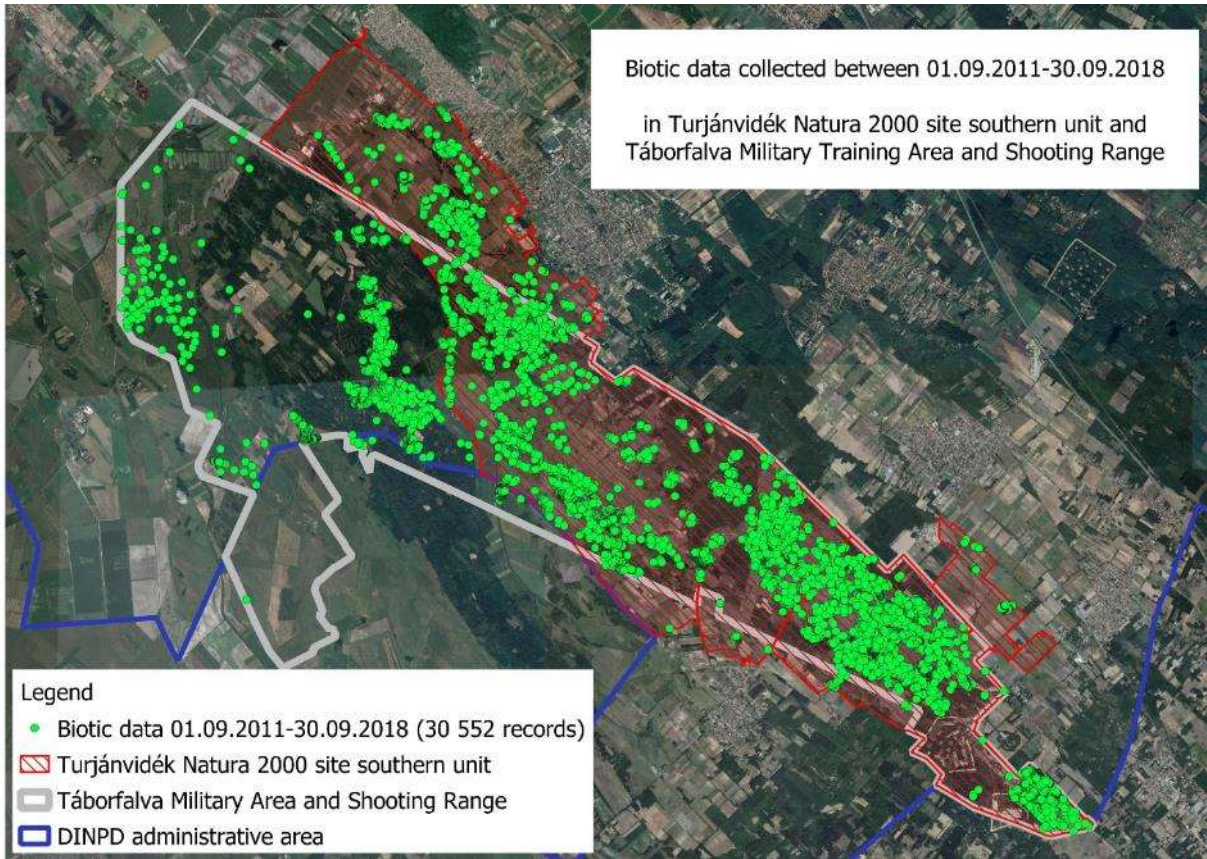


5.1.13.7. Photos on Hungarian Meadow Viper monitoring



5.1.13.8. Photos and map on biotic data collection





5.1.13.9. Photos on Hungarian ground beetle research





5.1.13.11. Photos on white-tailed eagle conservation work



5.1.13.12. Nest boxes and ringed Montagu's harrier offspring (György Verő, Annamária Csóka, Zoltán Turny)



5.1.13.14 Short-toed eagle conservation work (Gábor Papp, Márton Árvay)



5.1.13.18 Photos on fire case (Annamária Csóka)



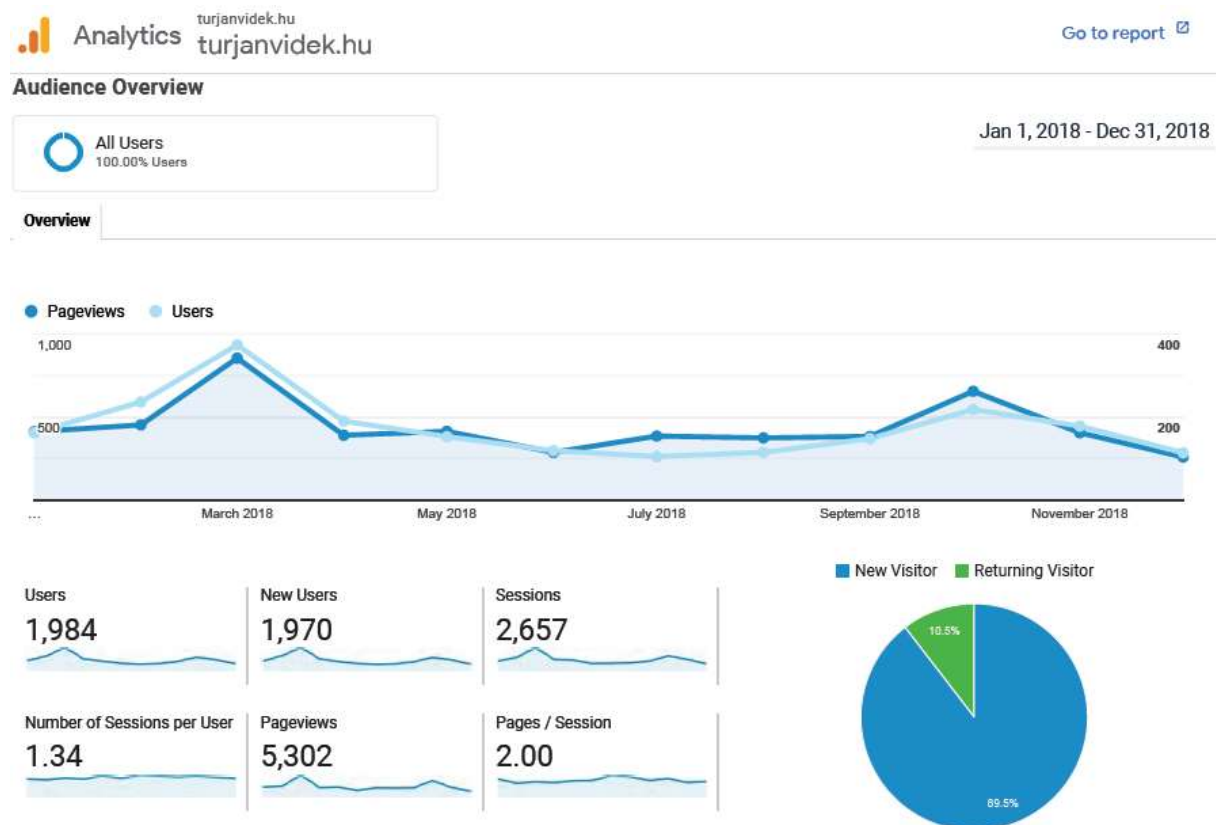
7.3. DISSEMINATION ANNEXES

For 5.2. Dissemination actions

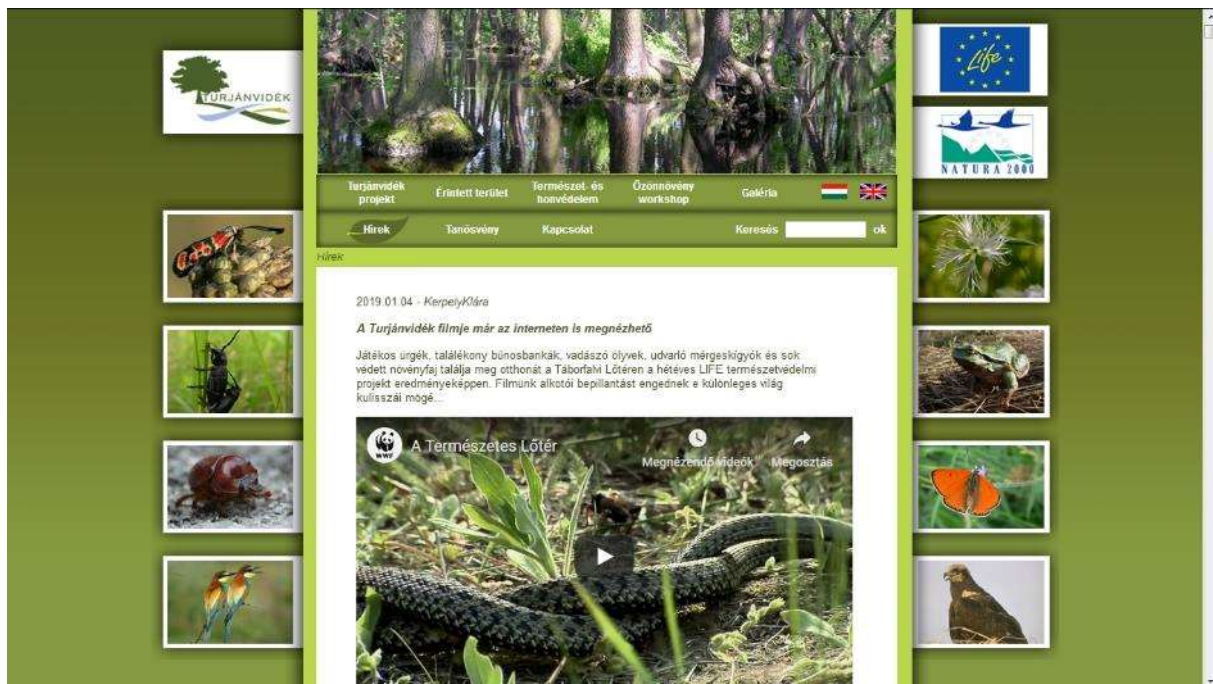
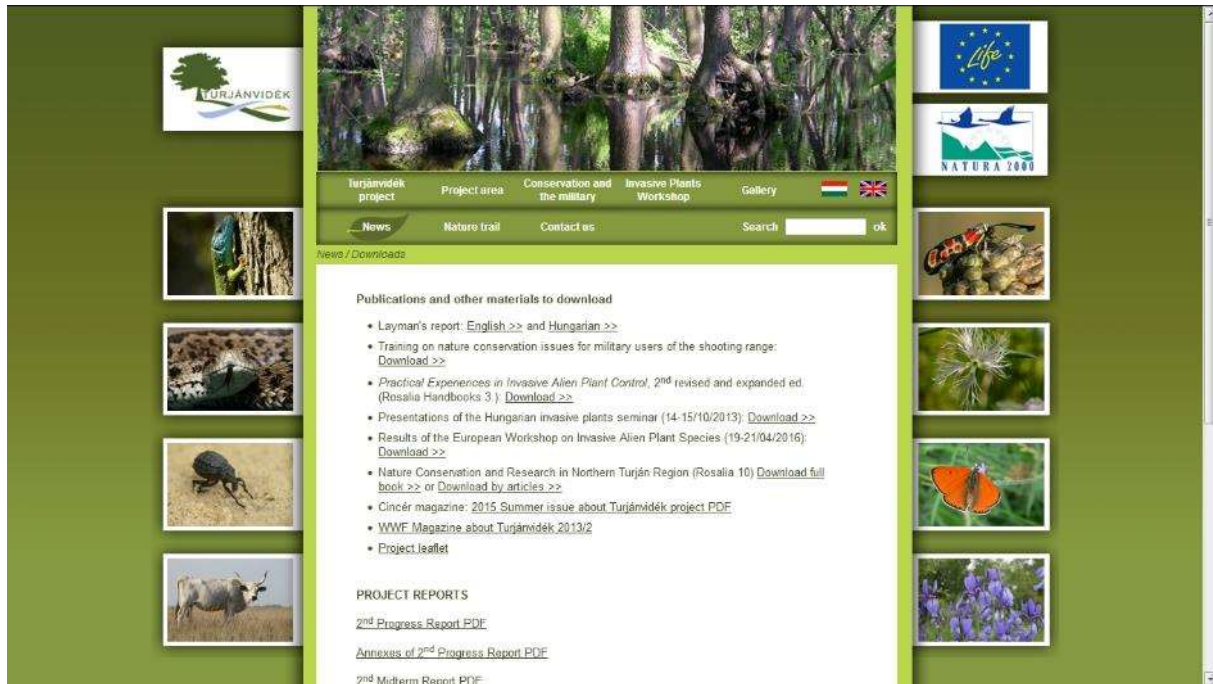
5.2.2.1. D1 – Information to the general public – website operation

5.2.2.1.2. Usage Statistics for Turjanvidek 2018

Usage Statistics for turjanvidek.hu 2018

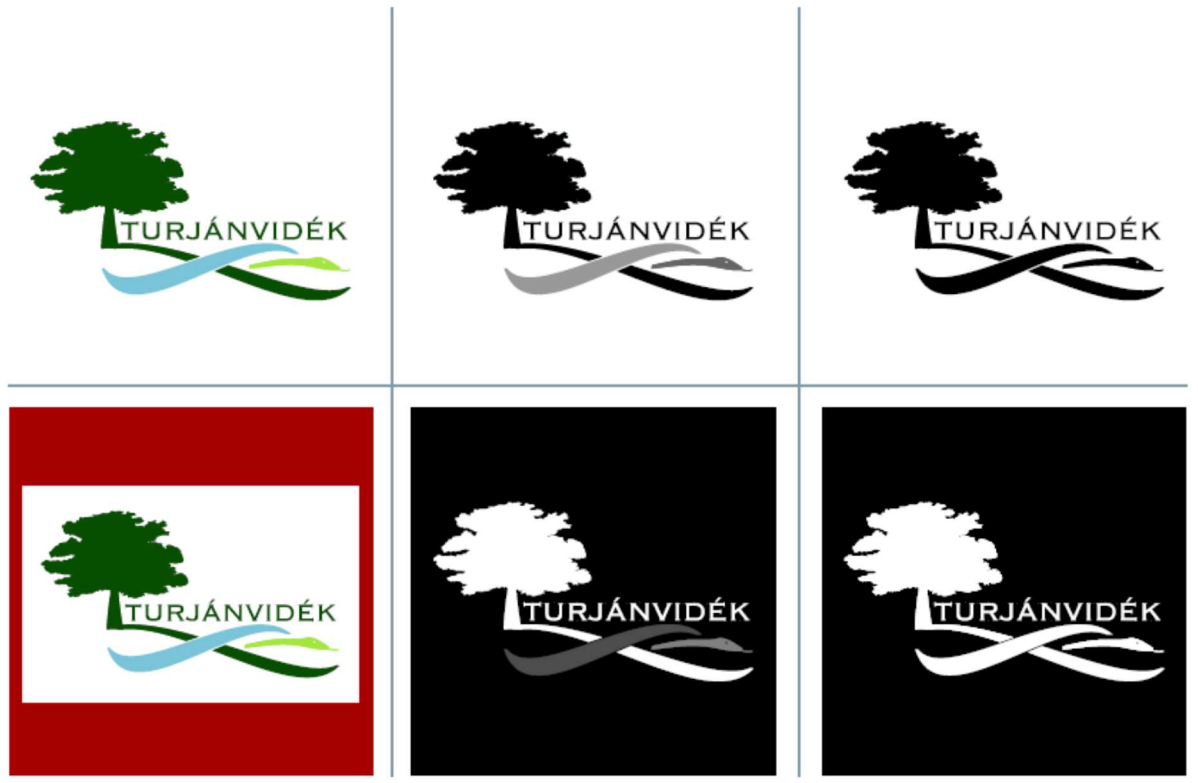


5.2.2.1.3.,4 Website printscreen in English and in Hungarian



5.2.2.2. _D2 – Creation of project brand

5.2.2.2.1. Turjánvidék logo



5.2.2.2.2., 3. Photo on promotional objects (Annamária Csóka)



5.2.2.3. D3 – Setting up information boards

5.2.2.3.1. The text of the English infoboard

TURJÁNVIDÉK – THE HIDDEN TREASURE OF THE HUNGARIAN LOWLANDS

An EU programme for saving the "Turjánvidék"

In Hungarian we call "turjános" a vegetation that is found on soggy, waterlogged areas that are difficult to walk through. That is where the name of this area comes from. The conservation programme could be launched with the help of the European Union's LIFE-Nature Fund, the aim of which is to elaborate and maintain a conservation-oriented habitat management scheme that sets a good example. The Natura 2000 network supports the conservation of habitats and species that are endangered, rare, or characteristic of Europe's nature.

The Turjánvidék LIFE programme focuses on two areas. One of them is the Dabas Turjános Nature Conservation Area that has been under national legal protection for almost 50 years, i.e. since 1965. The other one is the military shooting range and training area of Táborfalva, one of the largest active military shooting ranges of Hungary. But these are also the places of the largest continuous wetland and sandhill habitat system in Central Hungary. Many species live here that are only characteristic for the Carpathian Basin, so their preservation is our task. Such species is for example the Hungarian meadow viper (*Vipera ursinii rakosiensis*), one of the most endangered vertebrates in Hungary and Europe. Also on the shooting ground occur the greatest populations of the indigenous sand iris (*Iris arenaria*) and the Hungarian ground beetle (*Carabus hungaricus*) in Hungary.

What do we do to save the "Turjánvidék"?

- Through water retention and steering measures we aim to stop further drying out of wetland habitats.
- Through taking away non-indigenous species (black locust, black cherry, etc.) and planting – where necessary – indigenous tree species we aim to improve the value of natural habitats.
- Through the acquisition of areas, the introduction of Hungarian grey cattle and the transformation of cropland and tree plantations into grasslands we aim to create suitable habitats for the Hungarian meadow viper.
- Through consultations we aim to give advice to the military on how to cause the least damage possible in the affected habitats during the use of the shooting range.
- During the entire project great importance is given to the information of the public, the dissemination and monitoring of project results.

Basic data of the project:
 Project title: Conservation of typical natural values in Turjánvidék Natura 2000 site within the LIFE+ framework
 Project start: 15 September 2011 – 31 August 2016
 Budget: 2.7 million euro
 Project partners: Dabas-Építési Nemzeti Park Igazgatóság, www.dabaspark.hu; Ministry of Defence Personnel and Quarantine Office, www.torjanszoldak.hu; Ministry of Defence Regional Forestry Company, www.borido.hu; WWF Hungary, www.wwf.hu
 Co-financer: Ministry of Rural Development, www.mrd.hu
 Further information: www.kubjardek.hu

Photo: György Vardi
Sand iris is a protected species of grasslands.

Photo: Balázs Halpern
The Hungarian meadow viper is a protected, indigenous natural value of Natura 2000 LIFE.

Photo: Balázs Halpern
The kind of blue forest still can be seen in the Dabas Turjános Nature Conservation Area.

Photo: Sándor Bárcza
Two out of the few Hungarian populations of the strictly protected *Phragmites australis* can be found on the Táborfalva shooting range.

Photo: Sándor Bárcza
The Hungarian ground beetle occurs only in the Carpathian Basin.

Map: György Vardi

5.2.2.3.2. Updated infoboard text in 2017

TURJÁNVIDÉK – AZ ALFÖLD REJTETT KINCSE

Európai uniós program a Turjánvidék megőrzéséért

A vízenyos, süppedékes, nehezen járható növényzetet nevezünk turjánosnak, amelyről az egész vidék a nevét kapta. A program az Európai Unió LIFE-Természet pénzügyi alapjának köszönhetően indulhatott el, melynek célja Natura 2000 területeken mintáértékű természetvédelmi kezelés. A Natura 2000 hálózat olyan értékes élőhelyek és fajok védelmét segíti elő, melyek az Európai Unióban veszélyeztetettek, ritkák, vagy jellemzőek Európa természeti képeire.

A Turjánvidék LIFE program két területtel foglalkozik. Az egyik a Dabasi Turjános Természetvédelmi Terület, amely már csaknem 50 éve, 1965 óta országos védelem alatt áll. A másik a Táborfalvai Lő- és Gyakorlótér, amely hazánk egyik legnagyobb aktív katonai lőtér: itt található Közép-Magyarország legnagyobb összefüggő vizes és homoki élőhely-rendszere. Sok olyan faj él itt, amely csak a Kárpát-medencére jellemző. Ilyen például a rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*), hazánk és Európa egyik legvesélyeztetettebb gerinces állata. A Táborfalvai lőtérben fordul elő a bennszülött homoki nádizom (*Iris arenaria*) és a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) nevű futóbogár faj legnagyobb hazai állománya is.

Foto: Vardi György
A homoki nádizom a nyílt homokpusztágyepek védett faja.

Mit teszünk a Turjánvidék megmentéséért?

- Vízviszátartással, vízkormányzással megakadályozzuk a vizes élőhelyek további kiszáradását.
- Az idegenhonos növényfajokat (pl. akác, kései meggy) eltávolítjuk, helyükre – ahol szükséges – őshonos fajokat telepítünk, hogy az élőhelyek természetessége javuljon.
- A rákosi vipera számára területvásárlással, szarvasmarha-legetetés bevezetésével, szántók és faültetvények gyeppé alakításával teremtünk kedvező élőhelyet.
- Segítséget nyújtunk a katonáknak, hogy a lőtér használata közben az ott található természeti értékeket sikeresen megőrizzük.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tájékoztatásra és az eredmények nyomkövetésére is.

A pályázat címe: "Kiemelt jelentőségű természeti értékek megőrzése a Turjánvidék Natura 2000 területén az EU LIFE+ keretében"
Időtartama: 2011. szeptember 15. – 2017. december 31.
Partnerünk: Dabas-Építési Nemzeti Park Igazgatóság, www.dabaspark.hu; Helyi Önkormányzatok Természetvédelmi Bizottságai; Magyar Honvédség Humán Erőforrás Igazgatóság; Magyar Honvédség Regionális Erdészeti Vállalkozási Társaság; WWF Magyarország; Magyar Nemzeti Park Igazgatóság, www.mnp.hu
Támogatás forrása: Földművelésügyi Minisztérium
További információk: www.kubjardek.hu

Foto: Balázs Halpern
A rákosi vipera fokozottan védett, természetvédelmi értéke 1 000 000 Ft.

Foto: Halpern Balázs
Ma még láthatunk ilyes-ágareket a Dabasi Turjános Természetvédelmi Területen.

Foto: Bárcza Sándor
A fokozottan védett óriási úfű néhány hazai állományából kettő a Táborfalvai lőtérben található.

Foto: Sándor Bárcza
A magyar futrinka forrás: Natura 2000 jelölés (t)

A térképet készítette: Vardi György

5.2.2.3.4.,7 Photo on the infoboard in the centre of Táborfalva (2017, Annamária Csóka), and by Dabas NCA



5.2.2.3.11., 12. Photos on Natura2000 boards (Annamária Csóka)



5.2.2.3.13., 14. Photo on supplementary_boards and boards with a crossing gate



5.2.2.4. _D4 – Compilation of broject brochure

5.2.2.4.1., 2. Project launch leaflet in Hungarian and in English



5.2.2.5._D5 – 'Green Days' on Táborfalva Military Shooting Range

5.2.2.5.-1., 2. Photos on nature trail programs in 2012 and 2013



5.2.2.5.-3., 4. Photo on children with nature games and Dabas orchid-tour, 2017



5.2.2.5.-5., 6 Earth Day tour on the study trail and Viper Centre visit, 2017

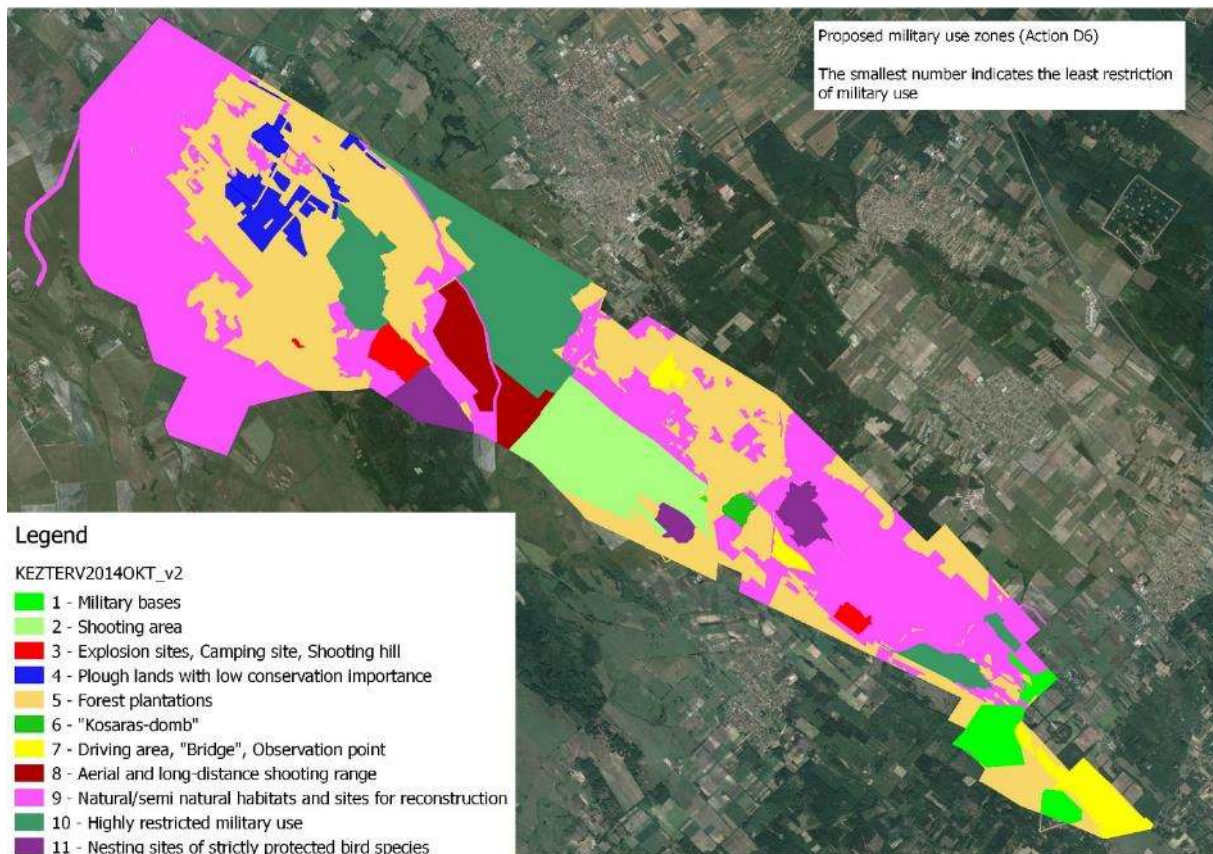


5.2.2.6_ D6 – Nature conservation training for military users and environmental officers

5.2.2.6.-1. Photo on field program with military (15.05.2013.)



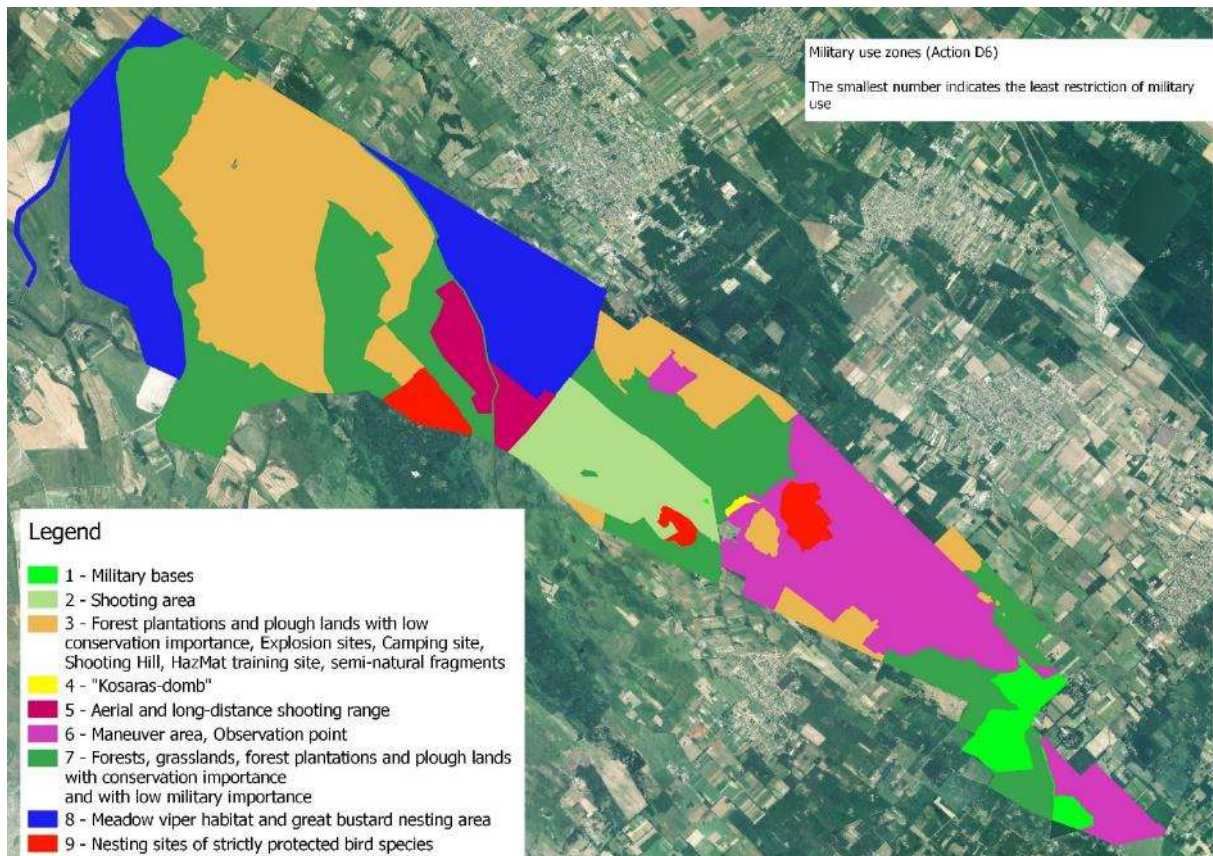
5.2.2.6.-3. Zone map in 2014 (György Verő)



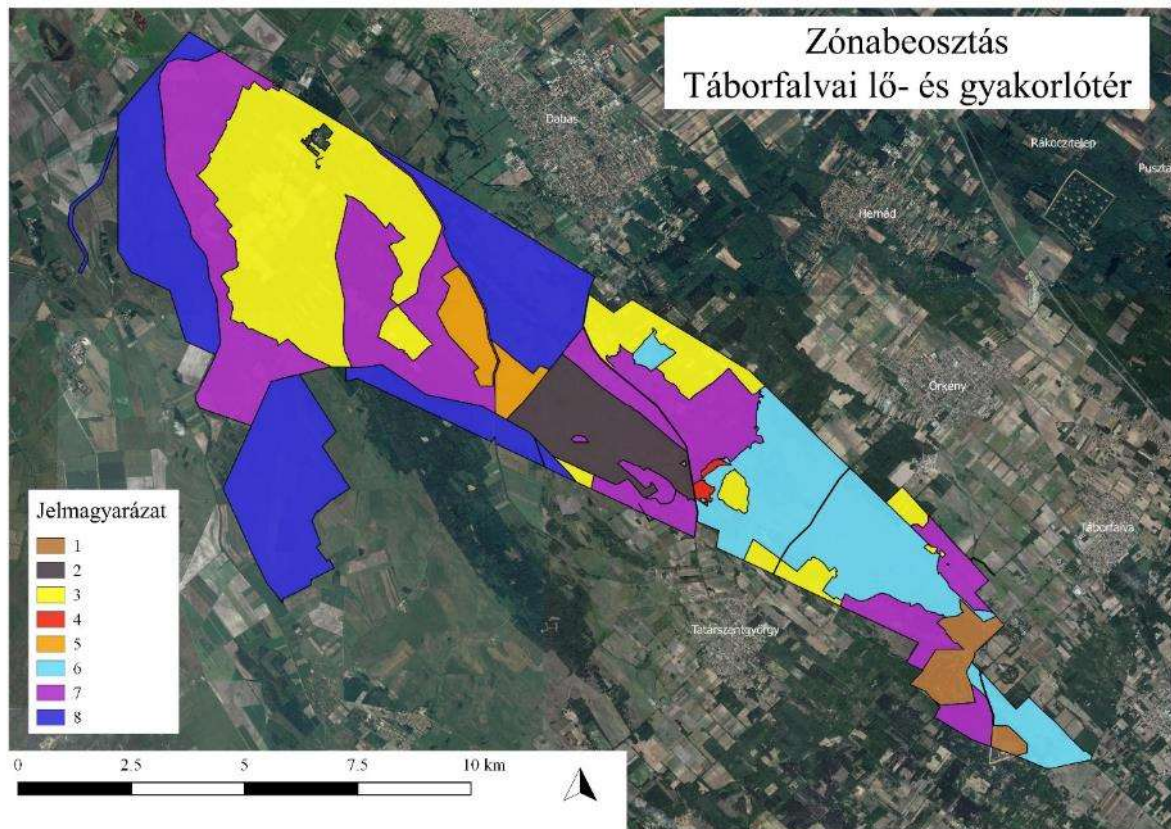
5.2.2.6.-4, 5 Photos on negotiation with military users on CMP (12.03.2014, 18.11.2014)



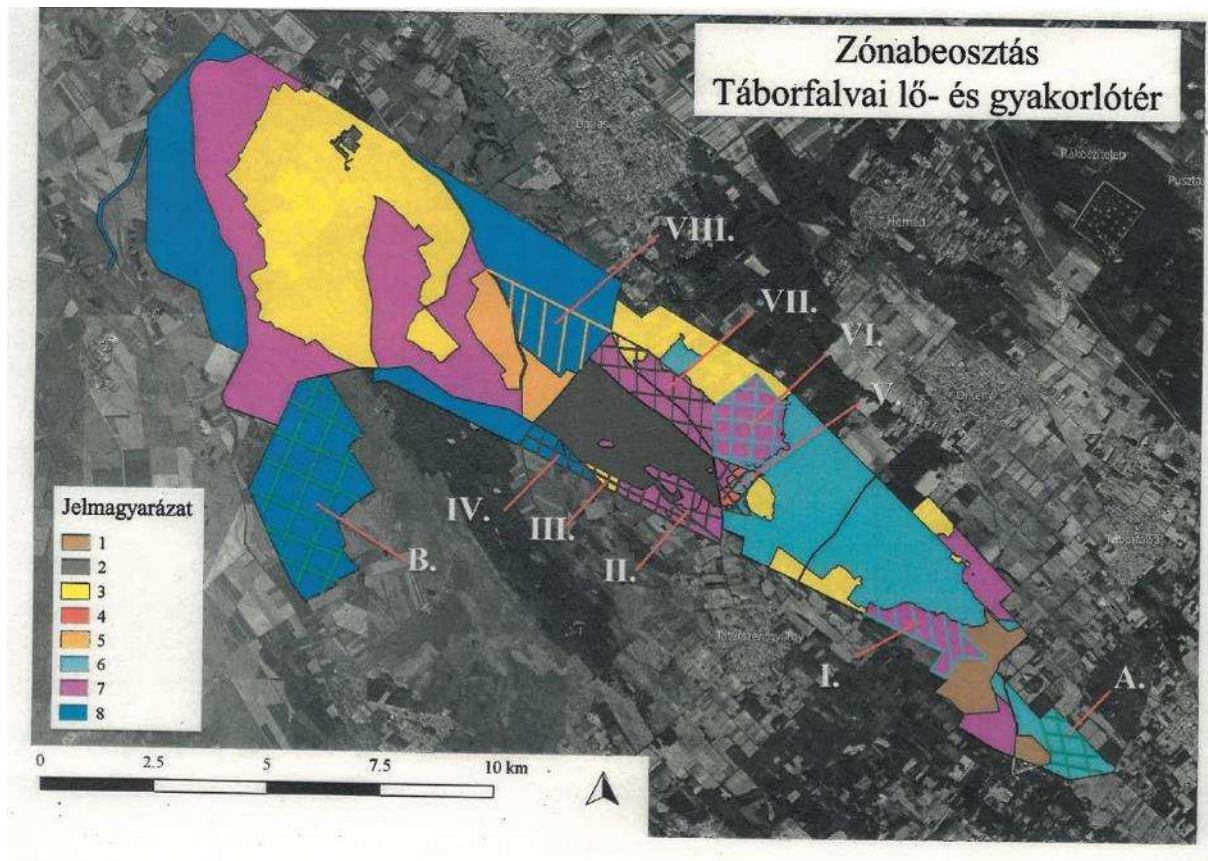
5.2.2.6.-7. Map of zones in 2015 (György Verő)



5.2.2.6.-8. Final zone map



5.2.2.6.-18. Map of SR development plans (10.2018)



5.2.2.7._D7 – Information to the general public – Media work

5.2.2.7.3. Photos on the opening press conference (20.06.2013)



5.2.2.7.4. Press invitation for the closing press conference and trip



SAJTÓMEGHÍVÓ

Tiltott zóna – az Alföld rejtett kincse

Utazott már kételtű katonai járművön? Látott már különleges rendeltetésű dandárt kiképzés közben? Tudta, hogy egy aktívan használt katonai lőtéren hihetetlenül gazdag élővilág rejtőzhet? A honvédségi területen és környékén több mint háromszáz védett állat- és növényfaj talál menedéket, köztük

Európa egyik legritkább gerincese, a rákosi vipera és legnagyobb röpképes madarunk, a tűzok.

A természetvédők, a honvédelem és a helyi erdészet hat éve kezdett közös munkába, hogy elhárítsa az Alföld különleges, rejtett kincsét, a **Turjánvidéket** és az ott élő ritka fajokat fenyegető veszélyeket. Az összefogásnak köszönhetően sikerült megóvni a **Dabasi Turjános Természetvédelmi Területen** és hazánk második legnagyobb működő katonai lőtéren, a **Táborfalvai Lő- és Gyakorlótéren** található egyedülálló homoki és lápi élőhelyeket.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. és a WWF Magyarország

meghívja Önt

a most záruló természetvédelmi projekt eredményeit bemutató terepbejárásra a Turjánvidék Natura 2000 terület déli részén!

Időpont: 2017. október 17., kedd

A sajtótájékoztató és terepbejárás programja:

8:15 Közös indulás sajtóbusszal Táborfalvára Budapestről, a Népligettől

10:00-10:30 Sajtótájékoztató az MH Bakony Harckiképző Központ, Táborfalvi Kiképzőbázison

Köszöntőt mondanak:

Fodor Péter dandártábornok, a HM Védelemgazdasági Hivatal főigazgatója

Vokla János ezredes, az MH Bakony Harckiképző Központ parancsnoka

Füri András úr, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója

Szalay László úr, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója

10:30-13:00 Sajtókirándulás:

- Utazás a kételtű „Táltossal”, közben megismerjük a gyakorlótér homoki élőhelyeit (borókás, árvalányhajas) és az idegenhonos özönnövények ellen vívott harcot
 - Erdőfelújítás és átalakítás őshonos homoki erdőkké



- A központi lőtér és az MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár kiképzési feladatainak megtekintése
 - Utazás terepjárókon a „viperas gyepez”
- Legeltetés a rákosi vipera élőhelyén, találkozás a legelő gulyával

13:00-14:00 Ebéd a katonai bázison:
marhagulyás bográcsban, diós és mákos kalács,
majd visszaindulás Budapestre sajtóbuszal

A Táborfalvai Lő- és Gyakorlótér és a fokozottan védett Dabasi Turjános Természetvédelmi Terület szabadon nem látogatható, a belépés előzetes regisztrációhoz kötött!

Kérjük, részvételi szándékát 2017.10.12-én 17 óráig jelezze az alexa.berende@wwf.hu e-mail címen a regisztrációhoz szükséges személyi adatainak elküldésével (név, állandó lakcím, születési hely és idő, anyja neve, személyi igazolvány száma). Vegetáriánus vagy speciális étrend iránti igényét kérjük, részvételi szándékával együtt jelezze!

A sajtóbejáráson zárt terepi cipő és az időjárásnak megfelelő kirándulóöltözék viselése ajánlott!

A programot esős idő esetén is megtartjuk.

További információ: Berende Alexa, 30/ 655 24 07



5.2.2.7.5. Press release of the closing press conference and trip (17.10.2017.)



Harctéren a vadvilág – természetvédelmi siker katonai területen

Budapest, 2017. 10. 17. – Hogyan találhat magának menedéket Európa egyik legvesélyeztetettebb hullője épp egy magyarországi katonai lőtéren? Miért fontos, hogy ezen a kiképzőhelyszínen a honvédség is kiemelten figyeljen az állat- és növényvilág megőrzésére? A természetvédők és a Honvédelmi Minisztérium hat évvel ezelőtt összefogtak, hogy megóvják a páratlan természeti értékeknek otthont adó Turjánvidéket.

Eredményes volt az a hat éven át tartó élőhely-rehabilitáció, amely hazánk második legnagyobb aktív katonai lőterén zajlott. A természetvédők és a honvédség közösen igyekeztek megóvni a Turjánvidéket, ahol a veszélyeztetett rákosi vipera is él. Az Európai Unió által támogatott LIFE projekt vezetője a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, partnerei a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. és a WWF Magyarország.

A Táborfalvai Lő- és Gyakorlótér 1876 óta a hadsereg kiképzőhelyszíne, és bár nem valószínű, hogy a harcászatról a természetvédelem jut eszünkbe, a Turjánvidék ezen, a látogatók és intenzív mezőgazdasági tevékenység előtt elzárt része mégis a katonai jelenlétnek köszönheti, hogy egy ilyen nagy, egybefüggő területen fennmaradtak az Alföldre egykoron jellemző élőhelyek. A 7300 hektáros Natura 2000 terület rész mélyebben fekvő, északi felén éger-köris láperdők, zombékosok, láprétek alakultak ki. Ez a vizes, néhol sűppedékes, nehezen járható növényzet a „turjános”, amelyről az egész vidék a nevét kapta. A déli, szárazabb részen homokpuszta gyepek, borókás-nyárasok, pusztai tölgyes foltok fordulnak elő, sok értékes növény- és állatfajnak nyújtva menedéket. Óriás útifű, szarvasbangó, bütyköshátú ormányosbogár, magyar futrinka, túzok, ürge él itt, hogy csak néhányat említsünk közülük. Az eddig előkerült védett fajok száma több mint 300! Ez azért is rendkívül fontos, mert az ember tájtalakító tevékenységének eredményeként mára kevés maradt az Alföld eredeti élővilágából.

A Turjánvidék azonban komoly veszélyeknek van kitéve. A kevesebb, kiszámíthatatlan eloszlású csapadék és a vízelvezetés miatt az élőhelyek kiszáradnak, az özönnövények – például a selyemkóró, az akác vagy a bálványfa – pedig szinte megállíthatatlanul terjednek, és olyan őshonos fajokat szorítanak ki, mint a homoki nőszirom és a fekete kökörtcsin.

Itt él a mára a kihalás szélére került, így Európa egyik legvesélyeztetettebb hullőjévé vált rákosi vipera is, amelyet a számára kedvezőtlen mezőgazdálkodási tevékenység és a gyűjtők tizedeltek meg.

Az Európai Unió támogatásával, a LIFE+ projekt keretein belül 2011-ben megkezdődött a terület helyreállítása, az ismert veszélyeztető tényezők felszámolása. Az agresszíven terjedő özönnövényektől 1200 hektárnyi homoki gyeptet tisztítottunk meg, amelyekre visszatérhetnek a ritka, védett fajok.

A vízhiány enyhítésére a projekt keretében vízügyi műtárgyak épültek a területet behálózó csatornákra, melyek segítik a lehulló csapadék megtartását.

A nedves rétek nagy részén pedig kaszálás helyett most már ismét szarvasmarhák legelnek, így a változatos gyepek megfelelő búvóhelyet biztosít a rákosi vipera részére, valamint a fő táplálékát jelentő rovarok – a sáskák, tücskök, szöcskék – számára.

A több évig tartó projekt során végül elkészült egy zónatérkép, amelyben kijelöltük, hogy hol milyen katonai tevékenység végezhető – a fiókanevelési időszakban egyes részeken például szigorú szabályokat vezettek be annak érdekében, hogy a madarak zavartalanul fészkelhessenek. A természetvédelem és honvédelem együttműködésének köszönhetően sokkal több információ jut el a területet használó katonákhoz a természeti értékekről, ezért hatékonyabban tudják megőrizni azokat.

Az élőhely-rehabilitációs munkáról további részleteket talál a www.turjanvidek.hu weboldalon.



További részletek a Natura 2000 és LIFE+ Természet programról:

Az Európai Unió valamennyi tagországában felmérték, melyek a különösen értékes vagy veszélyeztetett élőhelyek és fajok, és ezek védelmére Natura 2000 területeket jelöltek ki. Az EU a természeti értékek megőrzéséhez pénzügyi forrást is biztosít a LIFE+ Természet alpból. A Táborfalvai Lő- és Gyakorlótér nagy része és a Dabasi Turjános Természetvédelmi Terület a Natura 2000 hálózathoz tartozik, ezért volt lehetséges a „Kiemelt jelentőségű természeti értékek megőrzése a Turjánvidék Natura 2000 terület déli részén” című pályázat benyújtása. A projekt 2011 és 2017 között valósult meg a LIFE+ Természet alap finanszírozásának és a Földművelésügyi Minisztérium társfinanszírozásának köszönhetően.

További információ:



Berende Alexa
 PR kommunikációs munkatárs
 E-mail: alexa.berende@wwf.hu
 Tel.: +36 1 214 5554 / 106
 Mobil: +36 30 655 2407

5.2.2.7.7. Photos on closing press conference (17.10.2017)



5.2.2.8. D8 – Dissemination of scientific results of the project

5.2.2.8-1

- **Annex to Action D8:**
- We participated in the following scientific conferences:
 - **Name:** Conference on sand steppe woods and Pannonic sand steppes (organised by HUNSTEPPICOAKS and HUNDIDI projects)
 - **Date and place:** 6-8.10.2011.; Kecskemét
 - **Participants:** Ms Annamária Csóka – project manager (no charge)
 - **Lessons learnt:** in invasive management, forest regeneration issues

 - **Name:** Duna-Ipoly National Park Advisory Board meeting
 - **Topic:** Presentation of HUTURJAN LIFE+ project (similar to presentation in IR Annex 5.1.24.-4.)
 - **Date and place:** 25.10.2011.; Ócsa
 - **Participants:** National Park Advisory Board members (10 persons)
 - **Messages delivered:** presentation of the new HUTURJAN project

 - **Name:** VII. Hungarian Conservation Biology Conference
 - **Date and place:** 3-6.11.2011.; Debrecen
 - **Participants:** Mr György Verő – management coordinator; Mr Sándor Bérces, – monitoring expert helping Action E2 (DINPD)
 - **Lessons learnt:** on fauna monitoring methods and practices

 - **Name:** LIFE+10 Kick-off Meeting
 - **Topic:** Presentation of HUTURJAN LIFE+ project (for the presentation see IR Annex 5.1.20.-3.)
 - **Date and place:** 14.11.2011.; Bucharest
 - **Participants:** LIFE personnel of Central and Eastern Europe, EC, Astrale-GEIE personnel (50 members)
 - **Messages delivered:** HUTURJAN project content
 - For the agenda please see IR Annex 5.1.20.-4.).

 - **Name:** IX. Actual Flora and Vegetation Research in the Carpathian Basin Conference
 - **Date and place:** 24-26.02.2012.; Gödöllő
 - **Participants:** Mr György Verő – management coordinator (no charge)
 - **Messages delivered:** presentation of LIFE fund, HUTURJAN and other LIFE projects of DINPD in an article in the conference book edited in 270 copies (please see IR Annex 5.1.20.-1.) and 1 scientific poster on the LIFE 20th anniversary (it is attached in IR Annex 5.1.20.-2.) and was seen by 250 professionals in the field of botany and ecology).

 - **Name:** Celebration of the 20th anniversary of LIFE
 - **Topic:** Presentation of HUTURJAN LIFE+ project (similar to Power Point presentation in IR Annex 5.1.24.-4.)

- *Date and place:* 20.05.2012.; Budapest
- *Participants:* LIFE project participants (20 members)
- *Messages delivered:* HUTURJAN project content
- For the invitation of the event please see IR Annex 5.1.20.-5.) and for a photo IR Annex 5.1.20.-6.)
-
- *Name:* **IX. Hungarian Ecologist Congress**
- *Date and place:* 5-7.11.2012.; Keszthely
- *Participants:* Ms Annamária Csóka – project manager, Mr György Verő – field coordinator
- *Description:* Applied ecology and conservation biology were very important issues in this conference. Up-to-date scientific results were presented on these topics, which can be used for the adaptive management in our project. *Lessons learnt:* please see PR Annex 5.1.20.-2.
-
- *Name:* **XII. ‘Conservation in practice’ seminar**
- *Date and place:* 16-18.11.2012.; Túrkeve
- *Participants:* Ms Annamária Csóka – project manager, Mr György Verő – field coordinator, Mr Tibor Vincze – monitoring expert helping Action E2 (DINPD)
- *Description:* This scientific occasion is included into a seminar series, which expressly deals with conservation management in practice. A meeting point of the Hungarian conservation managers, a very good forum for exchanging experience. *Lessons learnt:* please see IPR Annex 5.1.20.-4.
-
- *Name:* **‘Nature protection in military areas’ international conference**
- *Date and place:* 14-16 May, 2014; Veszprém
- *Participants:* Ms Annamária Csóka – project manager, Mr György Verő – field coordinator, Ms Klára Kerpely – project coordinator (WWF), Mr. László Gálhidy – conservation officer (WWF)
- *Description:* Organised by the Defence Economic Office of the Hungarian Ministry of Defence and its partners within the LIFE projects LIFE08 NAT/H/000289 and LIFE07 NAT/H/000321. The goal was to share conservation experience from around the world on military areas. An international meeting of professionals from the two sectors, with 100+ participants.
- *Presentation:* English language poster of the project was presented. Project brochure of HUTURJAN in English was part of the conference package.
- *Lessons learnt:* How conservation and military can coexist in other countries of Europe? How conservation management plans were compiled and enforced in other NATO countries? New project ideas to keep up the cooperation of the two sectors.
-
- *Name:* **IX. ‘Hungarian Conservation Biology Conference’**
- *Date and place:* 20-23 November, 2014; Szeged
- *Participants:* Ms Annamária Csóka – project manager, Mr Sándor Bérces, Mr Adrián Novák, Mr Zoltán Hegyi – monitoring experts helping Action E2 (DINPD), Mr. László Gálhidy – conservation officer (WWF)
- *Description:* Organised by the Hungarian Society for Biology once in two years. Its goal is to convey information between the ecological research sector and conservation in practice.

The largest national meeting of professionals working in the field of conservation biology, with 100+ participants.

- *Presentation:* Hungarian language poster of the project was presented together with an abstract included in the abstract volume of the conference (see Annex 5.2.2.8.-2.).
- A poster on the capture-recapture research carried out in the project area was also presented by a poster and in the abstract volume (see 1MTR Annexes 5.2.2.8.-4-6.)
- Project brochure of HUTURJAN in Hungarian was distributed.

Lessons learnt: The effect of enforced EU policies (Natura 2000) to the conservation in Hungary. How can we protect species with large dispersion capacity with the Natura 2000 network?

–

- *Name:* **'Conservation of Dry Grasslands in Central Hungary'**
- *Date and place:* 20-21 May, 2015; Győr
- *Participants:* Ms Annamária Csóka – project manager, Mr György Verő – field coordinator
- *Description:* Organised by MoD DEB and its partners within LIFE project LIFE08 NAT/H/000289. The goal was to share conservation experience in military areas and the reconstruction of dry grasslands. An international meeting of professionals from the two sectors, with 50+ participants.
- *Presentation:* Presentation (also with Slovakian translation) on HUTURJAN project and another one on Hungarian ground beetle research concerning our project site as well. (For presentations see 2MTR Annex 5.2.2.8.1,2 on CD, for photos 2MTR Annex 5.2.2.8.3,4.)
- *Lessons learnt:* How conservation and military can coexist in other sites of Hungary? Methods of successful grassland reconstruction. Hints on IAS management.

On 30.06.2016 **a LIFE+ seminar was held at in Nimes, France**, where the Turjánvidék LIFE+ project's staff participated, and project manager Mr. Márton Árvay presented the project. 150 participants from 16 countries, gained an insight of the host, LIFE DÉFENSE NATURE 2 MIL (LIFE11 NAT/FR/000734) project. Our presentation is attached in Annex 2PR 5.1.20.1. on CD. Photos of the event are in 2PR Annex 5.1.20.3. HUTURJAN project was included also in the conference summary, see Annex 5.2.2.8-3. on CD.

On 09.03.2016 and 08.03.2017 the **project was presented by WWF to the BSc students of Szent István Egyetem** in the frame of the subject Wetland management and restoration. Presentations are in 2PR Annex 5.1.20.4. on CD.

On 25.01.2017 **MoA organised a workshop on IAS** (title: Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos szakmai nap), where Pál Kézdy from DINPI and László Gálhidy from WWF presented the results of our project regarding the gathering and exchange of experience on invasive plants. The 2 presentations are in 2PR Annex 5.1.20.5. on CD.

- *Name:* **"Military and Nature - Mutual Benefits" Conference**
- *Date and place:* **29.-31.08.2017.** Latvia, Sigulda
- *Participants:* Ms Eszter Forgács – (MOD DEB) project IT administrator
- *Description:* That was an international conference, more than 60 representatives of the defence sector and nature conservation experts from 17 different countries was take part in. The event provided the

- opportunity for professionals involved in nature management in military areas to meet and share their experiences, information on the latest achievements and lessons learned.
- *Presentation:* Presentation on HUTURJAN project and our project results. HUTURJAN project film was projected with English subtitles (For a photo see Annex 5.2.2.8-4 and for the presentation see Annex 5.2.2.8-5.) on CD.
 - *Lessons learnt:* The cognise the other nations are scientific research, public perception, use of military territories by third parties, specially protected species and habitats in military training areas and controlled burning – a habitat management method innovative in Latvia, but world-wide used for decades.
 - *Name: "M3-77 Environmental Management for Military Forces Course"*
 - *Date and place: 09.-20.10.2017.* Oberammergau, Germany
Participants: Ms Eszter Forgács –(MOD DEB) project IT administrator
Description: That was an international military environmental and nature protection course, 23 representatives of the defence sector and nature conservation experts from more than 10 different countries was take part in.
 - *Presentation:* HUTURJAN project film was projected with English subtitles (For a photo see Annex 5.2.2.8-6.)
 - *Lessons learnt:* The aim of this course is to provide students with foundational knowledge of the environmental laws, policies, regulations, and practices at the operational level in order to assess, control, and mitigate environmental impacts while enabling staff planners to integrate environmental considerations into operational planning.
 - The course explain the environmental impacts of military operations, NATO environmental protection doctrine, and the commander’s responsibilities under international environmental laws in accordance with NATO STANAGs and policies. Training Planning: the student was learnt how develop multinational pre-deployment training plan using environmental protection requirements in accordance with NATO STANAGs and policies. 3. Operational Planning: Given references, the student will develop an operational plan using environmental considerations to identify risks and mitigate impacts in accordance with NATO STANAGs and policies.

Name: Platform meeting focusing on Invasive Alien Species

Date and place: 29 -30 November 2017, Milan, Italy

Participants: Ms Annamária Csóka – project manager,

Description: Organized by Regione Lombardia, Coordinating Beneficiary of the Integrated Project GESTIRE 2020 “Nature Integrated Management to 2020” (LIFE 14-IPE 000018), co-financed by the LIFE Programme of the European Commission. 100+ conference, dealing with Invasive Alien Species (IAS) and their impact to the environment

Lessons learnt: To share the many experiences and case studies, which should deserve adequate dissemination and which should act as example for the development of further ideas and proposals. The meeting is also an occasion to promote the assess strength and weaknesses of the LIFE programme in relation to the implementation of the EU Regulation on IAS, evaluate future challenges and opportunities, including links with other nature protection legislation along with possible synergies with other EU financial resources.

Presentation: Presentation of IAS management practices primarily through the Rosalia handbook and HUTURJAN project results. (For the presentation see Annex 5.2.2.8-7. on CD, and a photo in Annex 5.2.2.8-8.)

Name: **Study tour to Deliblato**

Date and place: 28 April -2 May 2018, Serbia, Romania

Participants: Mr Sándor Bérces, Ms Zsófia Bércesné Mocskonyi, Mr Ármin Csipak, Ms Annamária Csóka, Mr Zsolt Kepes, Ms Rita Rezneki

Description: The topic of this study trip was grassland management and traditional grazing. In our project area the majority of the grasslands was grazed in the past, and after that, intensive mowing took its place. In the frame of the project, grazing was re-introduced, so collecting and applying information on grazing became a very important task. This thematic trip led by known Hungarian specialists was an outstanding possibility in this respect.

(See photos in Annexes 5.2.2.8-12.-13.)

Name: **U.S. Army Europe Sustainable Range Program Workshop "Enabling Training Readiness"**

- *Date and place:* **16.-18.04.2018.** Grafenwoehr, Germany
- *Participants:* –Ms Krisztina Siposné Benkő (MOD DEB) project financial administrator and Mr Olivér Nagy (MOD DEB) project IT administration
- *Description:* Approximately 150 representatives from German, U.S. and multinational civilian and military organizations participated in the U.S. Army Europe (USAREUR) Sustainable Range Program (SRP) workshop. For a photo see Annex 5.2.2.8-9.
- *Lessons learnt:* The "Enabling Training Readiness" conference was focus on integration of military mission requirements with environmental requirements and sound land management practices. The Training support personnel have the challenging mission to provide a training base that guarantees realistic training conditions, while providing ambiguous training scenarios allowing a variety of opportunities to employ problem solving techniques.
- In 2018, László Gálhidy (WWF) presented the project at the **international conference** titled "**Water in Forests**", organised in the framework of the KASZÓ-LIFE project in Kaszó on 29-30 May 2018 (See presentation in Annex 5.2.2.8-10. on CD and a photo in Annex 5.2.2.8-11.).

Project staff members and rangers of DINPD who had been participating in raptor protection at the project site participated the **Sólyomcsalogató raptor protection conference** on 2-4.03.2018., Szarvas. A presentation of Montagu's harrier introduced the annual harrier count in the project area. For a presentation on short-toed eagle see:

https://prezi.com/isqlvznznninv/kigyaszolyv-nyomkovetes/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

5.2.2.8.-2. A poster of our project (György Verő)

LIFE+ TERMÉSZET PROGRAM A TURJÁNVIDÉK NATURA 2000 TERÜLET DÉLI EGYSÉGÉBEN

Csóka Annamária – Verő György
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
csoka.annamaria@dinpi.hu
veroqy@dinpi.hu

KUTATÁSI TÉMÁK A PROJEKTERÜLETEN
Témák MTKE felhívásból

A Turjánvidék Natura 2000 terület első áttekintéses jelentésének elkészítése, aktualizálása, kiadása
- természetvédelmi megfigyelés, mérések, felmérések, adatgyűjtés, értékelés, jelentés készítése
- tájrendezés felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése

Szárazodás A területen felléptetett szárazodások célja az ökoszisztéma állapotának javítása és a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a vízvesztés csökkentése az élőhelyek kialakítása révén.
F. CA

Özönnövények terjedése A természetvédelmi területek szomszédságában elterjedő, invazív növényfajok terjedését megakadályozni, az élőhelyek állapotát javítani, a természetes ökoszisztéma állapotát megőrizni, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Helytelen gyepgazdálkodás A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Ismerlélvény A projektterületen történő kutatás, megfigyelés, mérések, felmérések, adatgyűjtés, értékelés, jelentés készítése.
F. VGY

Rákosi vipera (Vipera seoanei) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Óriás útifű (Plantago major) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. VGY

Kígyászólyv (Circaetus galiae) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Momoki nőszirm (Ornithoglossum) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. BS

Éjeres lóperő (Sagina) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. VGY

Csikófark (Falco tinnunculus) A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Eredmények

Rákosi vipera élőhelyek fejlesztése

Legeltetés Az élőhelyek állapotának javítása, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. VGY

19 ha földvásárlás és száraz felhagyás A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

55 ha visszagyepesítés A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Özönnövények visszatorzítása közel 1200 hektáron

Elszáraztatás A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. VGY

Gyomirtással kezelt selymeskóró A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. VGY

Fatörzseltés A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

Kéregkéséssel kezelt bálványtörök A területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani, a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani.
F. CA

További eredmények

- első ízben 40 szomszédos szőlő (2012)
- újabb szomszédos szőlő és szőlőültetvények (2012)
- a területen élő állatok és növények megőrzését biztosítani (2014)
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése (2013-2014)
- első ízben 100 ha természetvédelmi területen végtelenül szőlőt (2013)

Ami még előtűnik van

- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése
- természetvédelmi hatóságok közötti együttműködési lehetőségek felmérése

"Kiemelt jelentőségű természeti értékek megőrzése a Turjánvidék Natura 2000 terület déli részén"

LIFE+ Természet pályázat
LIFE10-NAT/HU/000020
2011. szeptember 1. - 2016. augusztus 31.
Teljes költségvetés: 2 730 102 €
Uniós támogatás: 2 047 577 € (75%)
Földművelésügyi Minisztérium támogatása: 213 910 €

Főkezelő szervezet:
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (DINPI)
Társkezelő szervezetek:
Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal
Budapesti Erdőgazdaság Zrt.
WWF Magyarország

www.turjanvidek.hu

5.2.2.8.-4., 6. Photo on the conference in Latvia and NATO school



5.2.2.8-8. A photo on the Milano platform meeting



5.2.2.8.-9., 11 A photo of Grafenwoehr workshop and Kasz3 conference



5.2.2.8-12., 13. *A photo on study trip to Deliblato and similar habitats to ours there (Zsófia Bércesné Mocskonyi)*



5.2.2.9._D9 – Best practices in the defence against invasive species

5.2.2.9-3. Final program of IAS workshop in Budapest (19-21. April, 2016)



European Workshop on Control and Eradication of Invasive Alien Plant Species

19-21 April 2016, Budapest, Hungary

Agenda

(final, updated on 14/04/2016)

19 April 2016		
10:00-11:00	Registration & Coffee break	
11:00-12:40	Session I	<ul style="list-style-type: none"> • Opening and welcome by Duna-Ipoly NP Directorate and WWF Hungary • Zoltán BOTTA-DUKÁT: Plant invasion: what can the science tell to nature conservation practice? • Arnaud MONTY: Monitoring the occurrence of invasive plants in different types of natural habitats • Mihai DOROFTEI, Silviu COVALIOV: Invasive ligneous species in Danube Delta <p>5 mins discussion after each presentation Chair: Katalin SIPOS</p>
12:40-13:40	Lunch break	
13:40-15:40	Session II	<ul style="list-style-type: none"> • Myriam DUMORTIER: EU Policy on Invasive Alien Species • Livia KISNÉ FODOR, Vera GÁSPÁR, Rozália ÉRDINÉ SZEKERES, Kinga BATA, Ildikó VARGA, Zoltán CZIRÁK & Olivér VÁCZI: Opportunities of implementing the EU Regulation on combating invasive alien species in Hungary • Ema GOJDIČOVÁ, Marta MÚTŇANOVÁ: Invasive plants and nature conservation - current situation in Slovakia • Alla ALEKSANYAN: Invasive alien plant species in Armenia: main threats for natural ecosystems <p>5 mins discussion after each presentation Chair: Zoltán BOTTA-DUKÁT</p>
15:40-16:40	Poster session & Coffee break	
16:40-18:20	Session III	<ul style="list-style-type: none"> • Sonja DESNICA: Legal framework for invasive alien species in Croatia • Petra KUTLESA: Control and eradication of invasive alien plant species in Croatia - measures taken and planned • Nejc JOGAN: Invasive alien plants and the Ljubljana Municipality • Csaba VASZKÓ: Invasives from floodplains to energy • Ágnes ZÓLYOMI: Biogeographic Seminar process of the Pannonian, Steppic and Black Sea regions <p>5 mins discussion after each presentation Chair: Zoltán BOTTA-DUKÁT</p>
19:30	Social dinner in the city centre	
20 April 2016		
9:00-11:00	Session I	<ul style="list-style-type: none"> • Eugenio GERVASINI: Presentation of the European Alien Species Information Network (EASIN)



		<ul style="list-style-type: none"> • Milene MATOS: Know your enemy. The influence of contact with nature in the knowledge and attitude towards invasive species • Ágnes CSISZÁR, Márton KORDA: Practical Experiences in Invasive Alien Plant Control in Hungary • Dimitar POPOV: Removal of invasive plant species at SCI Pomorie BG0000620, Bulgaria • Alexandru Liviu CIUVAT: Valuing possibilities for <i>Amorpha fruticosa</i> populations found in Romania <p>5 mins discussion after each presentation Chair: László GÁLHIDY</p>
11:00-11:30	Coffee break	
11:30-12:45	Session II	<ul style="list-style-type: none"> • Willem STUULEN: Managing <i>Prunus serotina</i> in the Amsterdam Dunes: LIFE+ project Source for Nature • Ignace LEDEGEN: Removing of exotic trees and shrub (especially <i>Prunus serotina</i>) • Bram D'HONDT: Complete invasion of <i>Impatiens glandulifera</i> in the Scheldt basin - prospects for 'hydrological control'? • Madli LINDER: Eradication efforts of alien hogweeds in Estonia <p>5 mins discussion after each presentation Chair: László GÁLHIDY</p>
12:45-13:45	Lunch break	
13:45-15:45	Session III	<ul style="list-style-type: none"> • László GÁLHIDY: Conservation of Priority Natural Values in Turjánvidék NATURA 2000 Site • István SZIDONYA: Development of application technics of invasive plant eradication • Pavol LITTERA: Removal of invasive plant species in southwestern Slovakia: results and challenges • Monika CHRENKOVA, Milan JANAK, Libor ULRYCH: Restoration management of Pannonic sand steppes and xerothermophilous grasslands overgrown by alien wood species in Western Slovakia • Jordi PONS: <i>Ailanthus altissima</i> strategy for removal in a park • Jaime L. FRAILE: Multidisciplinary project on the regeneration of Mediterranean riparian forest through the fight against IAS <p>5 mins discussion after each presentation Chair: Ágnes ZÓLYOMI</p>
15:45-16:15	Coffee break	
16:15-18:00	Session IV	<ul style="list-style-type: none"> • Richard SHAW: Weed biocontrol: an underused tool for Europe • Vicente DELTORO: Potential use of the fortuitously-arrived parasite <i>Dactylopius opuntiae</i> (Hemiptera; Dactylopiidae) as a biological control agent for the invasive cacti <i>Opuntia ficus-indica</i> in the Valencia region (East Spain) <p>5 mins discussion after each presentation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Discussion of the conclusions of the event – 50 mins • Márton ÁRVAY: Introduction of Szigetmonostor site (sand habitats) for the next day field trip • Closing remarks and logistics <p>Chair: Katalin SIPOS</p>
<p>Free evening: looking around in Budapest or catching up with work e-mails... No joint dinner is organised.</p>		



21 April 2016 – Field trip	
8:00-9:30	Travel to Szigetmonostor, HUDI20047 Natura 2000 site by bus (approximate location on map: https://goo.gl/maps/5rtwPdgteM2)
9:30-13:00	Walking around the habitat reconstruction site with the guidance of experts from the Duna-Ipoly National Park Directorate
13:00-15:00	Package lunch on the site and travel back to Budapest
15:00-15:30	Transfer to the airport (optional)

The workshop is organised in the frame of the LIFE+ Nature project "Conservation of Priority Natural Values in Turjánvidék Natura 2000 Area Southern Unit", with the financial support of the European Commission and the Ministry of Agriculture of Hungary. Project partners are the Duna-Ipoly National Park Directorate, Defence Economic Office of the Ministry of Defence of Hungary, Budapest Forestry Company and WWF Hungary. The workshop is also part of the Pannonian biogeographic seminar process as a follow-up event, and it is supported by the European Commission, ECNC and CEEWeb for Biodiversity.